Budapest, 1899. Negyedik évfolyam. 328. szám. Hétfő, november 27.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Agraria.

Budapest, november 26.

Az *Agraria* egy részvénytársaságnak a neve. Ezt a részvénytársaságot belga tőkepénzesek alapitják Magyarországon, egy magyar mágnáscsalád kezdeményezésére. A társaság célja az, hogy Magyarországon, főleg az Alföldön nagyobb uradalmakat hosszu időre bérbevesz és azokon meghonositja *a gazdasági iparral egybekötött tanyarendszeres gazdálkodást.*

Hogy mi ennek a tanyarendszeres gazdálkodásnak az értelme, hivatása és jelentősége, azt megmagyarázza a nagyszabásu terv szerzőjének, gróf *Csáky* Sándornak egy emlékirata, amely szinte varázslatos perspektivát nyit meg azok előtt, akik az *agrárszocializmus* leküzdésének kinos problemájával vesződnek. A terv merésznek látszik, de mélyebben belehatolva, szinte lehetetlen kételkedni benne, hogy megvalósitása könnyüséggel old meg egy eddig megoldhatatlannak látszó kérdést: azt, hogy a legnyomorultabb proletárból, a szegény, földnélküli paraszt munkásból hogyan lehet egy csapásra módos gazdát csinálni, aki meg van elégedve a sorsával, nyugodtan, a jövőjébe vetett hittel él a gazdaságának, a családjának és a — vagyonszerzésnek.

Az agrárszocializmus azon a darab földön, amelyen az *Agraria* müködését megkezdi, *egy nap alatt* megszünik, hogy eddig nem is sejtett jóllétnek, boldogságnak adjon helyet. Ez persze legalább is valószinütlenül hangzik, de azonnal valószinü lesz, ha elmondjuk röviden, hogy miben áll az a tervezett tanyás-rendszer.

A részvénytársaság azzal kezdi meg a munkásságát, hogy egy huszonkétezer holdas uradalmat bérel ki negyven évre. Ebből huszezer holdat feloszt ötvenholdas parcellákra, kétezer holdat pedig utaknak, árkoknak, központi épitkezéseknek tart fenn. Mind a négyszáz parcellára egy tanyát épit, amely egy lakóházból és három gazdasági épületből fog állani. Minden tanyához lesz egy hold udvar, egy hold szénáskert, egy hold zöldségeskert stb. s negyvenhét hold szántóföld. Az udvart és a gazdasági területet száz gyümölcsfával ültetik be. A *négyszáz tanyát* négy tanyakerületbe osztják fel és minden kerületben egy *mintatanyát* létesitenek. Minden tanyába egy négyöttagu családot helyeznek el; a családfő lesz a *tanyás*, akinek nem lesz szüksége egyéb kvalifikációra, csak értelmes, szorgalmas, becsületes embernek kell lennie. A legalsóbb földmives-osztályból, a tanyabirtok környékén lakó gazdasági cselédségből, mezei napszámosokból választják ki. Ezek a tanyások mindenféle szükséges felszereléssel ellátva kapják meg a tanyát a társaságtól. Kapnak ökröt, lovat, tehenet, baromfit, egyszóval minden szükséges jószágot, gazdasági eszközöket, mindezt 2000 forintnyi beszerzési áron, melyet a tanyás nyolc év alatt, 285 forintjával fizet vissza 3%-os kamat mellett. Ezenkivül mindegyik kap 200—300 forint forgótőkét, amelyet tiz év alatt kell visszafizetnie és 120 forint értékü vetőmagot, amelyet az első három év terméséből, természetben térit meg a társaságnak. A tanyás, akiről igy mindenképpen gondoskodik az *Agraria*, bizonytalan időre veszi át a tanyát és *feles gazdája* lesz a társaságnak, amely mindaddig birtokban hagyja, mig kötelezettségeit teljesiti.

A társaság aztán nemcsak kenyéradója, hanem tanitója is lesz minden tanyásnak. Miután adott nekik földet, melyen gazdálkodhatnak, fölszerelést, pénzt és vetőmagot, melylyel a gazdaságot megkezdhetik, ráadásul kioktatja őket a lehető legokszerübb, legintenzivebb gazdálkodásra, amelynek az az alapelve, hogy mindent termelni kell, amit értékesiteni lehet. És hogy mindent értékesithessenek, amit termelnek, a társaság ott, a birtokon különféle *gazdasági gyártelepeket* (szeszgyárakat, malmokat, cukor-, sör-, kender-, sajtgyárakat stb.) és gyüjtőtelepeket állit fel és feldolgozza azt, ami iparilag feldolgozható, s eladja azt, ami a kereskedelemben értékesithető (mint a tojás, baromfi, tengeri nyul, zöldség, gyümölcs stb). Ráadásul épit a társaság egy villamos vasutat, amely a tanyákat összeköti és minden terményt a központba, onnan pedig a vasuti állomásra szállit. Ugy, hogy a tanyásgazda jóformán a tanyája kapujában értékesit mindent.

Ilyen gazdálkodás mellett igazán plauzibilis a tervezőnek az a számitása, hogy minden tanyásnak *átlagos* évi haszna — levonva a maga, családja és cselédsége élelmét és ruházatát — *ezer forint.* Ennyit biztosan megtakarithat minden tanyás, ha rendesen, szorgalmasan gazdálkodik. Tiz év alatt tehát annak a szegény munkásnak, akit cselédből, rabszolgából tett gazdaemberré az Agraria, aki azelőtt évenként legföljebb 120—150 frtot tudott megkeresni verejtékes munkájával, tizezer forint megtakaritott tőkéje lehet.

Első pillanatra ugy hangzik ez, mint valami mese, de a tervnek olyan meggyőzők a részletei, egész felépitése olyan elmés, olyan józan, a mellett, hogy nemes humanizmust sugároz, hogy szinte kételkedni sem lehet a sikerében. Ha van mellette kockázat, ugy azt egészen a külföldi tőke viseli — természetesen tisztességes nye-

---

REGÉNY.

A verebek.

(62) — REGÉNY. —

Irta: KABOS EDE.

S a kopott, zöldes butordarabok, melyeket az utolsó szatócs is régen kidobott volna lakásából, az a két parányi ablak, amely alig akart egy kis napfényt beereszteni a barlangba, az ócska házak, amelyekből csak valami fáradt sárga szin látszott az öreg költő odujába: szinte elvették a Korniss lélegzetét. Olyan hidegnek, fárasztónak, bántónak tetszett neki most ez a lakás és önkénytelenül is azt mondta magának, hogy egy becsületes mondatot sem tudna benne megirni. S az öreg Varju ebben a hideg barlangban a végtelenséget tudta ostromolni.

Ösztön szerint a haldoklóra nézett. Az az erős fej, mintha még megnőtt volna. Mikor a halálos szenvedés már torzitani kezdte rajta a vonásokat, még mindig szigorunak, mordnak látszott. Valami erőszakos, makacs vonal szelte ketté a domboru homlokot s az erőtlenül lankadó orr alatt a száj most is haragosan ráncosodott, mintha az utolsó, legdacosabb kifakadást már nem akarná kibocsájtani a fogak közül. Talán valami alaktalan költemény, valami lázadó gondolat fulad el az összeszoritott ajkak börtönében.

Korniss odaült az ágyhoz. Csöndben és nesz nélkül akkor kezdtek a szobába szállingózni a verebek.

Putnoky Dénes Korniss mögé furakodott. Azt sugta:

— Nem beszélt tiz szót, amióta a kávéházból hazahozták. Azt hiszem, legjobban szeretné, ha valami hatalmas sas kiragadná az ágyból és elvinné a leghidegebb hegytetőre, ahol egyedül, észrevétlen pusztulhatna el.

Idegesen intett hátra Korniss, mert az öreg költő megmozdult. Kinyitotta a szemeit s azokból a dióbarna lámpácskákból valami világosság ömlött ki a fehér arcra. Egy kis szint kapott és az emberi fájdalom emberinek festette át az egész zordon medvefejet. Csak a hangja recsegett még durvábban, darabosabban, ahogy egyszerre megszólalt.

— Meg akarom kérni, hogy vegye gondjaiba az irásaimat.

— A müveit? — kérdezte lelkendezve Korniss.

— A müveimet? Nincsenek, ne beszéljünk róluk. Nem hiszem, hogy akadjon olyan ostoba boltos, aki valaha kérdezősködnék utánuk. Az a pár száz példány, ami a verseimből megjelent, talán sohasem fog elfogyni. S ha elfogy, az se baj. Annak a rajongónak, aki ötven év mulva érdeklődni fog, hogy mit irtam, megőrzi a verseimet a muzeum. Egy példány — éppen elég.

A verebek motyogtak valamit, ami nyilván tiltakozás akart lenni. Varju György behunyta egy pillanatra a szemét.

— Üssenek a számra! Sohasem voltam ilyen fecsegő. De ne zavarjanak kérdésekkel, mert nem vagyok már elég erős, hogy ne feleljek rájuk. Ott az irásztalom fiókjában van egy barna könyv. Vegye ki, Korniss.

Mikor a könyv előkerült, az öreg költő a paplana alá dugta.

— Nem azért irtam, hogy kiadjam. Negyven év alatt sok ostobaságot jegyeztem bele, aminek ma már semmi értelme sincsen. Emberekről, akikre dühös voltam és akik nem érdemelték meg, hogy valaki dühöngjön miattuk. Megdöglöttek, mint a tyukok s a cigány is befogta az orrát, ha elment a dög mellett. De valamikor dühös voltam rájuk és irtam róluk a naplómba. Divatokról is irtam, amik elmultak és dicséreteket is irtam, amik szamárságok. Törölje ki mind, Korniss. De van talán benne egy és más, ami megéri a nyomdafestéket és amit értékesiteni lehet. Magára bizom, hogy szedje egy kicsit rendbe, fésülgesse, öltöztesse, ahogy legokosabbnak gondolja s ha elpusztultam, adja ki.

— Kiadom! — suttogta rekedten Korniss.

— A koporsó divatossá teszi a költőt, morgott tovább Varju György. Talán ezt a goromba naplót többen megveszik, mint a verseimet. Adja el olyan drágán, ahogy csak tudja. Maga ügyes ember, Korniss és csinál belőle egy kis pénzt.

A verebek ugy figyeltek, mintha az irodalmi végrendeletét diktálná. De csak üzleti dolgokról morgott a haldokló medve.

— Adja el drágán. Goromba könyv, hát jó könyv lesz. Azt akarom, hogy sok pénzt kapjon a gazdasszonyom. Neki adja. Husz év óta szolgál ki, nagyon hűséges állat. Legalább egy embert akarok látni, aki nem fog elfelejteni.

Megint morogtak a verebek. Putnokynak kiszaladt a száján:

— Sohsem fogjuk elfelejteni!

Az öreg semmit se felelt rá, csak megint összeszoritotta az ajkát, mintha mégis csak tudna még uralkodni magán és nem türné, hogy akármilyen ostobaságot kifecsegjen a szája.

Korniss átvette a haldoklótól a barna könyvet. A láz, mely a verebeket elkapta, őt sem hagyta hidegen. Egy szempillantás alatt keresztülnyilalt agyán, hogy a Varju-hagyaték irodalmi lebonyolitása nem közönséges feladat s micsoda dicsőség, hogy ennek a megszentelt kertnek gondozását éppen őreá bizzák.

(Folytatása következik.)

Lapunk mai száma nyolc oldal.

reség reményében — ellenben sem a bérbeadó nagybirtokos (az első bérletnél az állam), sem a tanyásnép nem kockáztat semmit. Csak nyeresége lehet a földbirtokosnak, aki nyomban nagyobb bért kap az eddiginél, s akinek vagyona nyomban gyarapszik azzal, hogy a tanyarendszerü gazdálkodás roppantul emeli a föld értékét. A nép pedig, a proletárból tanyásgazdává előléptetett zsellér, aki semmit sem visz bele a vállalkozásba erős két karján, józan paraszt eszén, becsületes szorgalmán kivül: van-e ennek veszíteni valója? Kezébe kapja a módját annak, hogy megélhessen, jól élhessen és szerezhessen is, még pedig nagyon tekintélyes kis vagyonkát. Kap földet, amelyen ur, ha feles is, mert ha pénze lesz, utóbb vehet is földet magának, noha nem is igen lesz rá vágyakozása. Az agrárszocializmus legfőbb forrása a *földéhség*, amelyet nem lehet kielégiteni, mert nincs elég föld s mert nincs a parasztnak pénze sem. Ezt az éhséget az Agrária *megszünteti*. Az ő felese nem fog a tanyájáról elkivánkozni a maga földjére, mert az a tanya kenyeret, jólétet biztosit neki és az ivadékának is.

Adassék elismerés annak a magyar főurnak, aki be tudta hozni az idegen tőkét győzelmes hadviselésre Magyarország legnagyobb ellensége, az agrárszocializmus ellen.

BELFÖLD.

A delegációk. *Az országgyülési szabadelvü-párt* ma este tartott értekezletén kijelölte a maga kebeléből választandó delegátusokat. *Rendes tagok*: Gróf Andrássy Tivadar, gróf Apponyi Albert, Berzeviczy Albert, Bolgár Ferenc, báró Dániel Ernő, Dániel Gábor, Dókus Ernő, gróf Esterházy Mihály, Falk Miksa, Fluger Károly, Francisci Henrik, Gajári Ödön, Gyurkovics György, Hieronymi Károly, Horánszky Nándor, Klobusitzky János, Kristóffy József, Láng Lajos, Lukács Béla, Miklós Ödön, Mohay Sándor, Münnich Aurél, gróf Nákó Kálmán Pap Géza, Josipovich Imre, Pulszky Ágost, Rakovszky Géza, Rosenberg Gyula, Spevec Ferenc, Szerb György, Szilágyi Dezső, gróf Teleki Sándor, gróf Tisza István, Tisza Kálmán, gróf Thoroczkay Miklós, Tolnay Lajos. *Póttagoknak*: Zeyk Gábor, Latinovich Pál, Szemere Attila, Szabó Imre, Adamovits Béla, Herczeg Ferenc, gróf Zay Miklós, Lánczy Leó, báró Nopcsa Elek, Szőts Pál.

A magyar delegáció tagjai, mint értesülünk, szerdán utaznak Bécsbe, ahol csütörtökön megtartják az alakuló ülést. Ő felsége pénteken fogadja a delegáció tagjait. A magyar delegáció legtöbb tagja a képviselőház december 4-én tartandó ülésére, amikor a kvóta-törvényjavaslat tárgyalás alá kerül, visszatér Budapestre; ott megelőzőleg azonban a magyar delegáció külügyi albizottsága a külügyminiszter expozéjának meghallgatása után elintézni szándékozik e minisztérium költségvetését.

Horvát népgyülés. *Zágrábban* a szinház előtt ma vagy ötezer ember részvételével népgyülést rendezett az ellenzék a szociáldemokraták támogatásával. A gyülést *Crnadak* igazgató a király éltetésével nyitotta meg és azután a választási reformra, a sajtótörvény reformjára és az önálló pénzügyekre vonatkozó három javaslatot tárgyalta a népgyülés, amelyekhez az összes pártok szónokai hozzászólottak. *Derencin* beszéde alatt egy kis incidens történt. Midőn a szónok azt állitotta, hogy a tisztviselők a választási eredményt meghamisitják, *Belosevic* rendőrbiztos rendreutasitotta és azzal fenyegette, hogy megvonja tőle a szót, mire a gyülés a szónokot viharosan éltette. A határozati javaslatokat elfogadták és a gyülés a horvát nemzeti himnusz éneklésével bezarult. A rendet nem zavarták meg. Az alkotmány helyreállitása óta ez volt az *első gyülés* Zágrábban, amelyet *szabad ég alatt* tartottak.

Az államvasutak pénztári fölöslege. A magyar királyi államvasutak igazgatósága november 21-ikén 642.212 forintot szallitott be pénztári fölöslegeiből a központi állampénztárba. Az időközben történt átutalásokat is beleszámitva, a folyó évi beszámitás szszege 18,300.000 forintot tesz ki.

Az ipar állami támogatása. Az országgyülési szabadelvü párt a mai értekezletén tárgyalta s *Rosenberg* előadó ismertetése után változatlanul elfogadta az ipari vállalatok állami kedvezményeiről szóló törvényjavaslatot.

Népgyülés a kvótaemelés ellen.

Budapest, november 26.

A főváros függetlenségi érzelmü polgársága ma délután a Lipót-utcai *Turul*-kerékpár fedett csarnokában népgyülést tartott, hogy tiltakozzék a kvóta fölemelése ellen. Mintegy 400 ember vett részt a gyülésen, ott voltak: *Eötvös* Károly, *Kossuth* Ferenc, *Olay* Lajos, *Hentaller* Lajos, *Madarász* József, *Komjáthy* Béla, *Leszkay* Gyula, *Beniczky* Árpád, *Tóth* János országgyülési képviselők, *Dienes* Márton szerkesztő, *Szathmáry* Mór, *Pártos* Béla ügyvéd, dr. *Molnár* Jenő, *Mezey* Péter, *Némai* Antal, *Sigmund* József, dr. *Káldor* Gyula, *Förster* Aurél stb.

A gyülés elnökévé *Dienes* Márton szerkesztőt, jegyzőjévé pedig dr. *Barta* Ödönt választották meg.

Dienes Márton üdvözölve a megjelenteket, röviden vázolta a mai összejövetel célját s azután *Kossuth* Ferencet kérte fel szólásra.

Kossuth Ferenc, gyöngélkedésére való tekintettel röviden beszélt. Pártja ismert álláspontjából kifejtette az Ausztriával való közösség hátrányait, amely szerinte előbb-utóbb tönkre fogja tenni az országot. Rátérve a kvótára, azt bizonyitotta, hogy 32 év alatt a kvóta cimén 30 millió forinttal csapták be az osztrákok hazánkat. És most mégis a kvótabizottság és a kormány egyengette a kvótaemelés utját.

Elfogadtak egy oly számitási bázist, amelyről ők maguk kimondták azt, hogy a jelen körülmények között kedvezőtlen az országra. Már előre is, hogy kiszámithassák a felemelt arányt, számitásba vették az ugynevezett praecipuumot, amely 2%-ban volt megszabva 1872-ben, holott már akkor is a praecipuumnak valódi értéke 0.60 volt, tehát 1·40-kal becsaptak. Magának a kvótabizottságnak adataiból kitünik, hogy csupán csak a praecipuumon a lefolyt tiz év alatt kerekszámban 10,000.000-val csapták be Magyarországot és mégis már előre is a kvótát a praecipuum bevételeivel számitják ki, azon elvből indulva ki, hogy a praecipuum az Ausztriával kötött megegyezés következménye, annak következtében azt egyoldalulag eltávolitani nem lehet. 1867-ben az osztrák kényuralom által felismert arány 25% volt, s a praecipuum nélkül, mégis 30%-ot róttak Magyarországra. Azóta pedig Magyarország elvállalta az osztrák államadósságnak egy oly nagy részét, mely 60,000.000 forint évi terhet képvisel. Továbbá azóta fejlődött ki Magyarországon a közös vámterületnek és a közös kereskedelmi ügyeknek rendszere, amelyből az következik, hogy évenként 40.000.000 forint tiszta hasznot fizet a magyar fogyasztó közönség az osztrák nagyiparnak és 180 millió forint munkabért az osztrák iparos munkásnak, ugy hogy tavolról sem áll az, hogy csak 60,000.000 forinttal csaptak be.

T. uraim! Ily tényekkel szemben a magyar polgárságra egy nagy kötelesség hárul, hogy ne türje el azt, hogy a magyar ember hátán fát vágjanak, tiltakozzék a magyar közvélemény a mostaninál nagyobb arányban az ellen, hogy a hatalom a magyar érdeket prédaul dobja oda a kétfejü sasoknak és a kétfarku oroszlánoknak azon reményben, hogy ezen szörnyetegek a koncon ragódva, kibékülnek. Ha van még a magyar polgárokban egy kicsi a régi magyar vérből, akkor hangoztassák a tiltakozást és ne engedjék meg azt, hogy az ország legszentebb érdekeit a többség, amely nem is jogosan került az országgyülésbe, feláldozza.

Azután *Eötvös* Károly lépett a szószékre. Annak a hangsulyozásával kezdte beszédét, hogy hazafias kötelessége beszélni s aztán igy folytatta:

Mikor á-b-c tanuló kis gyerek voltam az iskolában, a zsoltáros könyvben volt egy latin előirat, mely igy kezdődött: „*Nos Ferdinandus Quintus, divina favente clementia imperator* . . .“ Latinul nem tudtam akkor. Most se. (Viharos derültség.) De németül még annyit sem tudtam. (Ellenzés.) Annyit tudtam, hogy az a *Ferdinandus* valami név. Volt egy öreg bátyám és barátom, a kiről tudtam, hogy tud diáknyelven. Azt kérdeztem tőle, hogy mit tesz ez a három szó magyarul: *divinia favente clementia*. Azt felelte nekem: „Fiam, majd megtanulod később. Ez azt teszi: börtön, golyó, akasztófa. (Viharos derültség, éljenzés!) Elhittem neki. De később, amikor a latin nyelv elemeivel megbarátkoztam, akkor láttam, hogy ez a három szó nem azt teszi. Az en öreg bátyámnak nem volt igaza, mert ez azt teszi: *Isten kegyelmet*. Azonban, amikor vége lett a függetlenségi harcnak, mikor már érett észszel láttam, ismertem a világtörténelmet, akkor láttam, hogy én nem tudok latinul, hanem ő tud. Mert mégsem azt teszi, *hogy Isten kedvező kegyelméből, hanem azt teszi, hogy börtönnel, golyóval, akasztófával*. (Éljen!)

Ma alkotmányos időket élünk, nem börtön, meg golyó, meg akasztófa a divina favente clementia, azt se teszi: Isten kedvező kegyelméből azt se: jog törvény és igazság, hanem magyar, te hallgass, görnyedj és fizess.

Eötvös aztán az ő zamatos, szellemes előadásában ráterett ez állitásának bizonyitására. Rámutat az ipar és kereskedelem sulyos helyzetére, az ország fölyvast növekedő terheire, amelyek mind ellene szólnak a kvóta-emelésnek. Ezt nem igazolhatja, nem mentheti az az állitás, hogy a nagyhatalmi állast meg kell védeni. Kifosztott társadalommal koldussá tesznek egy nemzetet s a nagyhatalom fenn nem állhat egyetlen egy pillanatig sem. Beszéde végén a kormányt támadja, amely sem nem a törvénynek, sem nem az igazságnak, hanem az ámitásnak kormánya. Üdvözli az egybegyült polgárokat, mert tiltakozásukban a közvélemény ébredését látja, melyet nyomon kell követni a törvényhozás ébredésének.

Eötvös zajos élienzéssel fogadott beszéde után dr. *Schweichoffer* Ferenc beszélt, akinek beszéde után dr. *Barta* Ödön jegyző a következő határozati javaslatot olvasta fel:

> Budapest székesfőváros független érzelmü polgársága a mai napon megtartott nagygyülésén, — előre bocsájtván azt, hogy a kvótát, mint államiságunk és függetlenségünk korlátozóját kiküszöbölendőnek tartja, — a kvótabizottság és a kormány el árása ellen tiltakozik s ünnepélyesen kijelenti, hogy ugy a kvótabizottság, mint a kormány eljárását és ténykedését a legnagyobb mérvben hazafiatlannak tartja.
>
> Ebből kifolyólag felkéri a nagygyülés elnökségét, hogy a nép ezen tiltakozását az országgyülés képviselőházának elnökségéhez juttassa a polgárság azon kérésével egyetemben, hogy a nemzet választott képviselői hazánk különben is sulyos gazdasági helyzetének megóvása céljából a felemelni szándékolt kvótaarányt utasitsák vissza.

Azután még felszólaltak *Klein* Pál és *Kardhordó* Árpád, mire a határozati javaslatot egyhangulag elfogadták. Több vidéki függetlenségi kör táviratilag fejezte ki csatlakozását a népgyülés határozataihoz. Végül még *Hentaller* Lajos országgyülési képviselő beszélt nagy tetszés között. *Dienes* elnök ezután berekesztette a gyülést s a jelenvoltak szétoszlottak.

•

A gyülés után a megjelentek fiatalabb elemei kiadták a jelszót, hogy minden áron *tüntetni* kell. El is indult körülbelől ötven fiatalember a Vámházköruton át a Muzeum-utca felé, a Kalvin-téren azonban egy sereg lovasrendőr fogadta őket, ami elvette tüntető-kedvüket. A tüntetőknek egy kis töredéke mellékutcákon át az Erzsébet-körut felé tartott, hogy majd a szabadelvü pártkör elé vonul, a Kerepesi-ut és Erzsébet-körut sarkán azonban ujra eléjük állt egy pár lovasrendőr s a tüntetés ismét abbanmaradt. Körülbelől másfél óra hosszáig tartott, amig a rend az Erzsébet-köruton helyreállt, komolyabb tüntetés azonban sehol sem adta elő magát. A rendőrök *négy fiatal embert tartóztattak le* rendzavarásért s egyet a negyedik, hármat pedig a hetedik kerületi kapitányságra vittek, ahol nyomban kiszabták rájuk a büntetést.

KÜLFÖLD.

Delcassé expozéja. A francia képviselőház őszi ülésszakának megnyitó botrányai után tegnapi ülésén komoly ügyekkel foglalkozott. Nyugodtan meghallgatta *Delcassé* külügyminiszter részletes előterjesztését a köztársaság nemzetközi politikájáról. A miniszter higgadtan és tárgyilagosan beszélt: jogot formálhat tehát arra, hogy expozéja a külföldön is kedvező fogadásban részesüljön. A közeledő világkiállitas bizonyosan lényeges befolyást gyakorol arra, hogy Franciaország ez idő szerint gondosan őrködjék a fölött, nehogy a béke megzavartassék.

Delcassé expozéjának tanusága szerint Franciaország nemzetközi állásának *alapja még mindig az orosz-francia szövetség*, amelyről a miniszter azt mondja, hogy egyre jobban megszilárdul, a jelenben Franciaország biztonságát képezi és módot nyujt neki a jövőben arra, hogy messzemenő tervekkel foglalkozzék.

Kiemelkedő mozzanata a beszédnek az a törekvés, hogy az európai aspirációkról *a gyarmati politikára terelje a közvélemény figyelmét*. Ennek megfelelőleg részletesen beszámol a gyarmat-politikai eseményekről. Németország állásfoglalását *Kiao-Csauban szükségesnek ismeri el*; ami nem ütközik Franciaország érdekeibe, mert a francia érdekkör Tonking vidékén található és a pekingi kormány kötelezte magát arra, hogy itt nem fog tért engedni semmi kizárólagos idegen befolyásnak. Általában Franciaország kinai politikája a szabad versenyt kivánja. *Afrikában a fasodai kérdés kínos, de igazságos megoldást nyert*; az izgatás e miatt annál indokolatlanabb volt, mert olyan szerződés jött a nyomában, amely nagy területek megszerzésével *egy egészszé kerekíti ki az afrikai francia birtokokat*.

A miniszter örömmel utal *a francia-olasz kereskedelmi egyezségre* és kiemeli az észak-amerikai Egyesült-Államokkal kötött szerződést annak tanujeléül, hogy a kormány egyszerü és világos politikájával fölujit régi barátságot, megszerzi némely hatalmasságok rokonszenvét és valamennyinek becsülését.

A delafrikai háboru természetesen szintén nem hiányozhatott a külügyminiszteri expozéból. Erre vonatkozólag *Delcassé* kijelentette, hogy *nem tartja indo-*

koltnak, hogy a köztársaság kormánya *közvetitő akciót* kezdeményezzen.

A köztársaság feladata, hogy megvédelmezze érdekeit és óvakodjék kétértelmü célok követésével a népszerüség hajhászásától. Óriási gyarmati birodalom megtartása és kiaknázása veszi igénybe erejét; ami annál nehezebb, mert *a francia nemzet alig szaporodik*. Óva inti tehát a miniszter honfitársait attól, hogy Franciaországot minduntalan kalandokba és kétséges vállalatokba igyekezzenek belesodorni.

Nagyon jellemző, hogy *Delcassé* külügyminiszternek tegnapi nagy beszédét *Rochefort* és *Drummont* még csak kommentálni sem merik lapjaikban.

Csakis a *Gaulois* tesz néhány tartózkodó hangu megjegyzést, amelyek szerint a kormányt a belügyek annyira elfoglalják, hogy ezzel a külügyminisztert a kezét kelleténél jobban megkötik.

A köztársasági érzelmü lapok a legnagyobb rokonszenvvel nyilatkoznak *Delcassé* beszédéről, amelyben az államférfi nyugodt, tiszta és céltudatos politikája jutott kifejezésre.

———

A bonapartisták szervezkedése. Most, hogy az orleanisták mozgolódásának véget vetett a főagitátorok elfogatása és a Haute-Cour elé való idézése, a halottnak vélt bonapartisták ismét felvetik a fejüket: *Napóleon Viktor szervezi a pártját*. Felkérte Paul *de Cassagnacot*, a francia képviselőház hires közbeszólóját és az *Autorité* szerkesztőjét, hogy fogadja el pártjának az elnökségét. *Cassagnac* örömmel fogadta el a megtisztelő ajánlatot. A jövő hónapban a bonapartisták nagy banketet rendeznek az uj elnök tiszteletére, aki a társas ebéden elmondja majd, hogy milyen politikát akar követni. *Cassagnacot* mindenki nyugtalan, hevesvérü, támadó embernek ismeri, akinek politikája nem lehet békés, mert eleme az agitáció. Bizonyosra veszik, hogy *Cassagnac a pártot rögtönös, erős akcióba fogja belevinni.*

HIREK.

Budapest, november 26.

— BUDAPESTI NAPLÓ. November 30-án uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasoinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hirek.** *Széll* Kálmán miniszterelnök ma Rátótról visszaérkezett Budapestre és este megjelent a szabadelvü pártkörben. — *Brankovics* György szerb patriárka ma Karlócáról Budapestre érkezett, hogy részt vehessen a főrendiház holnap délelőtti ülésén. — *Zelenka* Pál evangelikus püspök vasárnap este Miskolcról Budapestre érkezett, ahonnan hétfőn este Pápára indul, hogy részt vegyen *Ihász* Lajosnak, az evangelikus egyházkerületi felügyelőnek beiktatásán.

— **Petőfi-emléktábla Budapesten.** *Bartók* Lajos kegyeletes kezdeményezésére a Petőfi Társaság emléktáblával fogja megjelölni a Dohány-utca 10. sz. a. házat, ahol *Petőfi* Sándor és később szülei is laktak. Az emléktáblát alkalmasint a tavaszszal leplezik le.

— **Chorin Ferenc akciója.** *Szatmárról* táviratozzák: Az ipari hitelszövetkezet és az ipartestület megalakitása ügyében *Chorin* Ferenc országgyülési képviselő kezdeményezésére ma több száz iparos jelenlétében *Hermán* polgármester elnöklete alatt értekezlet volt, melyen résztvettek: *Chorin* Ferenc országgyülési képviselő, továbbá *Grünwald* József, *Kovács* István, *Tóth* Kálmán és dr. *Körösi* Kálmán, mint a debreceni iparkamara és ipartestület kiküldöttei, dr. *Horváth* János, a központi hitelszövetkezet kiküldöttje stb. Az értekezlet az ipartestület megalakitása ügyében tartott értekezéseket tudomásul vette, a központi hitelszövetkezet kiküldöttjének előadása alapján pedig az aláirásokat megkezdette s a jelenlévők nyomban száz üzletrészt jegyeztek.

— **Az uj szerb plébános felavatása.** Vasárnap délelőtt 11 órakor volt a budapesti szerb hitközség uj plébánosának, *Dimitrijevics* Vladimirnek ünnepélyes felavatása a Lipót-utcai szerb templomban. A templomot erre az alkalomra fényesen feldiszitették és a felavatáson megjelent az egész egyházközség. *Bogdanovics* Lucián budai szerb püspök képviseletében *Popovics* püspöki diakónus volt jelen, a Tökölianum növendékei pedig *Popovics* V. István országos képviselő, igazgató vezetésével jöttek el a felavatásra. A felavatást ünnepi mise előzte meg, mely után *Nedelkovics* Velimir főasperes beiktatta az uj plébánost hivatalába.

— **Honvédségi utószemlék.** A Ferenc József honvédgyalogsági kaszárnyában e hó 17-ikén kezdték meg az utószemléket, amelyeken nap nap után sok tartalékos jelenik meg. Az utóellenőrző szemlék még csak hétfőig tartanak. Akik ezuttal sem jelentkeztek, szigoru büntetésben részesülnek.

— **Az Otthon-kör uj alapszabályai.** Rendkivüli közgyülésre jöttek ma össze az *Otthon irók és hirlapirók körének* tagjai, hogy megvitassák a választmány által előterjesztett uj alapszabályokat. A gyülést *Rákosi* Jenő elnök nyitotta meg.

Megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy az Otthon immár a tizedik évébe lép. Alakulása óta más lett a helyzet, sok tekintetben változás történt és a kör vezetősége tekintetbe véve ezeket a változásokat, belátta az alapszabályok megváltoztatásának szükségességét. Két főszempontból vezette a változás tervezeténél. Az egyik az, hogy a kör alapitásának célját fönntartsa; a másik az, hogy a változott viszonyoknak megfelelő változtatást tegyen. Az első szempont tekintetében figyelembe vette, hogy az Otthon tisztán ujságiró-körnek alakult. De már az első lépésnél kitünt, hogy tágitani kell a tisztára szakkör keretein és a választmány a fölvételeknél legnagyobb liberalizmussal elment egy bizonyos határig s igy alakult ki a kör a maga teljességében.

Folytonos fejlődése szükségessé tette, hogy külsőleg is otthont, a házat, amelyben most közgyülését tartja, teremtsen magának. A kör céljainak kidomboritása és anyagi szükségleteinek kielégitése tette szükségessé a mai rendkivüli közgyülést. A szerényen indult, de hatalmassá fejlődött kor mai helyzetének a jelenlegi tagsági dij már nem felel meg. Ez az egyik oldala a dolognak. A másik a kör alapszabályainak céljához való alkalmazása, Kéri a közgyülést, hogy méltányolja a célt, amelyet a kör a főváros szellemi munkásainak egy táborba hozásával követ és fogadja el a választmány készitette uj alapszabályt. A kör vezetőségnek a reformmal az a célja, hogy a kört minden tekintetben a tökéletesség legmagasabb fokára emelje. (Éljenzés.)

Mint az elnöknek e vázlatosan közölt beszédéből is kitünik, az alapszabályok a kör belső életét és szervezetét lényegesen érintik. Intenciójuk az, hogy az Otthon irói és hirlapiróri jellege megóvassék és ezért (a 12. §.) jövőre csakis hivatásos ujságirók és irók lehetnek rendes tagjai, mig a művészek, akik eddig is szép számban keresték föl a klubbot, jövőre pártoló tagoknak iratkozhatnak be, akik a rendes tagokkal mindenben egyenlő kedvezményekben részesülnek ugyan, csak szavazati joguk nincs. A kör színésztagjai élénk oppoziciót fejtettek ki e szakasz ellen s maga az öreg *Vizvári* egy igen szellemes beszédben igyekezett érvényt szerezni palyatársai felfogásának, de *Rákosi* Jenő és *Márkus* Miksa tapintatos felszólalására, a művészek leszereltek és a közgyülés elfogadta ezt az ujitást, amely tulajdonképpen visszavezeti a kört eredeti céljához. A többi szakaszoknál már alig volt vita s miután a választmányi tagok számát 40-ről fölemelték 60-ra, a közgyülés megbizta az elnökséget, hogy az alapszabályokat terjesszse most már a belügyminiszteri jóváhagyás alá és aztán gondoskodjék életbeléptetésükről. A gyülés az elnök lelkes éltetésével oszlott szét.

— **Vadászat gróf Zichy Jenőnél.** Magaslakon gróf *Zichy* Jenő erdőségében a mult héten nagy vadászatokat tartottak. Az utóbbi esztendőkben ezekben a vadászatokban mindig részt vett Milán király is, az idén azonban ugy látszik nem ér rá mulatni, mert nem ment el vendégségbe a fényes vadászbirtokra. Tizenharmadikán kezdték meg a vadászatot, amely aztán öt napig tartott. A gróf vendégei között voltak: Ghyczy Béla altábornagy, paronyi Elek Gusztáv ezredes, gróf Almásy Dénes, gróf Zichy Ödön és Rafael, báró Trautenberg Frigyes, báró Rottenthál Henrik, báró Szentkereszty Pál, Genesy Albert, Telegdi József országgyülési képviselők, Mütter Ferenc nyugalmazott itélőtáblai biró, Havas Sándor, Juricskay Dezső és Vid, Beöthy Attila földbirtokosok, Jákói Géza erdőmester, Bitzy János főerdész, Havas Béla uradalmi titkár és Vlaszaty Ödön uradalmi főerdész. Tizenkilencedikén a feketeerdei vadászkastélyba mentek a vendégek s ott két napig vadasztak. Sok apró vadon kivül száztizenegy vaddisznót és hatvan szarvast lőttek.

— **Telelő monitorok.** A dunai monitorok, amelyek az idei nyáron a főváros alatt, Ercsi környékén nagyobb hadgyakorlatot tartottak, téli szállásra az óbudai kikötőbe vonultak. A hajógyár mellett levő Duna-ágban szép sorjában állanak egymás mellett a *Maros*, *Körös*, *Szamos* és *Lajtha* monitorok, amelyek körülbelül félesztendeig maradnak a fővárosban. A legénység egy része a hajókon tartózkodik, mig a tisztikar tagjai állandóan a fővárosban laknak.

— **Tüz egy miniszter birtokán.** *Sopronból* táviratozzák, hogy gróf *Széchenyi* Manónak, a király személye körüli miniszternek a birtokán ma tüz ütött ki. Egy istállóban tizennyolc ökör megfuladt.

— **Olaszország idegen orvosai.** Az olasz orvosokban nem igen lehet megbizni ugy általában. Nem tudjuk, hogy mennyiben alapos az a vélemény, de fennáll a vélemény s ennek sok kárát látja az olasz orvosi kar. Idegen orvosokkal telt meg az ország, olyan idegenekkel, akiknek éppen az idegenségük a tőkéjük. Azt irják ki az ajtaik fölé: *Deutscher Arzt*, Médecin *Français* s a publikum bennük bizik meg inkább s nem az olasz kollégákban. Az olasz orvosok régen követelik már, hogy ezt a konkurenciát szüntesse meg a kormány. Első sorban anyagilag károsodnak vele, de meg az önérzetüket is bántja az, hogy olyan rossz hirük van, hogy az idegen orvos reklámot csinálhat magának abból, hogy idegen. Az orvosok panaszának meg is lett az eredménye. A parlament elé nemsokára törvényjavaslat kerül, amely ha törvénynyé válik, megtiltja az idegen orvosoknak a praktizálást. Csak akkor lesz joguk erre, ha nosztrifikáltatják a diplomájukat. Persze nagy a rémület az idegen orvosok között. Különösen azok vannak megijedve, akik kivénültek a tanulásból s persze nem igen szivesen állanak most olyan vizsgáló bizottság elé, amely a dolog természetéből kifolyólag — ellenségesen bánik el velük.

— **Házasság.** Örök hüséget esküdött ma délelőtt a mi kedves barátunk és kollégánk, *Janovics* Pál, a *Budapesti Napló* belső dolgozótársa, *Keményffy* Etel kisasszonynak, néhai *Keményffy* Gábor Ádám tőzsdetitkár leányának a dohány-utcai zsidó templomban. Az uj tüzhely alapitása kettős ünnepe a mi kis külön családunknak, annak a műhelynek, amelynek a munka első percétől fogva a legbuzgóbb, fáradságot nem ismerő munkása és mindannyiunknak hü bajtársa Janovics Pál, és ünnepe a bájos menyasszony révén, aki sógornője *Vészi* Józsefnek, a *Budapesti Napló* főszerkesztőjének. A kollégák, barátok és tisztelők nagy serege gyülekezett össze az esküvőn, amelyen megjelent többek között a *Budapesti Ujságirók Egyesületének* küldöttsége *Szatmári* Mór főtitkár vezetése alatt, az *Otthon* irók és hirlapirók körének számos tagja, a tőzsdetanács testületileg, a tőzsde hivatalnoki kara, az iró- és művészvilág számos kiválósága és a *Budapesti Napló* szerkesztőségének és kiadóhivatalának összes tagjai. A fiatal párhoz dr. *Weiszburg* Gyula rabbi intézett meleg érzéstől áthatott, gyönyörü beszédet, majd *Lazarus* főkántor énekével véget ért a szép ünnepség.

— **Egy grófnő tüzhalála.** Borzalmas szerencsétlenség pusztitotta el ma Bécsben özvegy *Dunin-Borkovszka* grófnét. Amint ma reggel benyitott hálószobájába a szobaleánya, teljesen megszenesedve találta. Alkalmasint a grófné elalvás előtt, szokása szerint, az ágyban olvasgatott és e közben a mennyezetes ágy függönye oly közel ért a gyertyához, hogy meggyulladt s igy támadt a szerencsétlenség.

— **Csávolszky ügye.** Felkértek bennünket az alábbi sorok közzétételére:

Csávolszky Lajos barátai folyó hó 25-én a végből jöttek össze bizalmas értekezletre, hogy egy megalakitandó likvidáló bizottság utján a vagyon olyképpen való értékesitését végezzék, hogy minden követelés lehetőleg teljes fedezetet nyerjen. Szó sem esett az értekezleten percentuális egyezségről, szó sem esett elengedésekről, melyekre már csak azért nincs szükség, mert differencia az aktivum és passzivum között is csak ugy állhatna elő, ha az összes ingatlanokat azonnal kellene a rendkivüli rossz viszonyok között értékesiteni. Ennek elkerülése felett való tanácskozás volt a tegnap konferencia célja.

— **Leégett gyár.** *Bécsből* táviratozzák: A Schneck és Kolmberger-féle breitenseei gummigyárban ma reggel tüz támadt. A tüzet egy munkás vigyázatlansága okozta, aki a szokásos takaritás közben égő gyertyával lement a gépház alatt lévő transzmissió-aknába, ahová a különféle zsiradékok és éterikus olajok lefolynak. A lángtól azonnal robbanás támadt és az olaj meggyuladt. A tüz temérdek árut hamvasztott el. A kárt 150,000 forintra becsülik.

— **A teknikus étkező.** A müegyetem tanári kara 3000 koronát adományozott a teknikusok étkezőjének céljaira. Az adomány nagy örömet keltett a hallgatóság körében.

KÖRUTI FÜRDŐ és GŐZMOSÓ INTÉZET
Ujonnan átalakitott, nagyobbitott Gőzfürdő összekötve a fedett langyos téli uszodával
Erzsébet-körut 51.

— **Vasutasok ünnepe.** Egy vidéki állomásfőnök irja nekünk az alábbi levelet. A levél megszivlelésre méltó visszhangja annak a rendelkezésnek, amelyet a kereskedelemügyi miniszter a vasutasok vasárnapi munkaszünetére vonatkozólag hozott. Szószerint igy hangzik a levél:

Becses lapjának *Vasutasok ünnepe* cimü cikkére mint máv. állomásfőnöknek volna némi megjegyzésem.

Nem az 1500 kollegám ellen táplált irigység vezet e sorok megirására, akik szerencsések voltak és az igazgatósághoz, vagy az üzletvezőségekhez bejutottak, hanem a magunk, a vonalbeliek baja, akik vagyunk vagy ötezren.

De az már ugy van, aki közelebb van a tüzhöz, az jobban melegszik. Nem elég, hogy a központiakkal pretereálnak bennünket az előléptetéseknél önhibánkon kivül, pedig az ő képzettségük éppen olyan, mint a mienk, de az uj miniszteri rendelet is csak a központi tisztviselőket menti föl a vasárnapi és ünnepi hivatal alól, akik ugy is csak reggeli 8 órától délután 2-ig vannak hivatalban és másnap reggelig szabadok. Igy tehát vagy pihenhetnek, vagy vállalhatnak külön munkát, külön dijjazásért. Nem gondoskodik azonban a miniszteri rendelet rólunk, vonalbeliekről, kik mindennap reggeltől estig szolgálatban vagyunk és dolgozunk, — ahol nincs éjjeli szolgálat — köznap, vasárnap és ünnepeken egyaránt.

Igaz, hogy a mi viszonyaink közt még nem szünetelhet teljesen az áruforgalom vasárnap és nincs redukálva a személyforgalom a minimumra, mint Angolországban, de ezek a körülmények vajmi kevés vigaszt, jobban mondva pihenést nyujthatnak a munkában kifáradt hivatalnoknak.

A minisztériumnak módját kellene a jelen körülmények közt is ejtenie, hogy ne csak a könnyebb szolgálatot teljesitő központi tisztviselőknek legyen meg a vasárnapjuk, hanem nekünk állomásbelieknek is.

— **Szoborkonfliktus.** Rómából jelenti egy távirat, hogy a Vatikán igazgatósága a kormány tudtán kivül *Helbing* tanár közvetitésével eladott a külföldre egy antik *Minerva*-szobrot. A kormány följelentés következtében elkobozta a Minerva-szobrot. A *lex Facca* ugyanis tiltja a művészi vagy archeologiai értékü tárgyaknak Olaszországból való kivitelét. De az esetből nyilván bonyolódott konfliktus lesz, mert a Vatikánra ennek a törvénynek sincs hatalma, aminthogy a Vatikánban csak a pápa törvényei érvényesek.

— **A tabáni bucsu.** A Tabánban, vagy népszerübb nevén a Rácvárosban ma tartották meg a közönség nagy részvételével a bucsut. Nemcsak a rácvárosiak, de a főváros többi kerületének lakossága közül is tömérdek ember vándorolt át Budára, ugy hogy a délutáni órákban ember-ember hátán szorongott különösen a Palota-utcában, Egyház-téren, ahol a különböző vásári sátrak voltak fölállitva, meg a Bocskay-téren, ahol a sokféle ördögmalom, paprikajancsi meg egyéb vásári látnivaló szórakoztatta a publikumot. A bucsu egyházi része a plébánia templomban folyt le.

— **Crispi fia.** Betöréssel vádolva kerül az esküdtek elé néhány nap mulva Rómában a nagy Crispi fia, *Luigi*. A bankbotránynyal egyidőben kerültek napfényre Luigi üzelmei. Becsületbeli adósságokat kellett fizetnie, és a pénzt, mikor már barátai zsebéből nem telt, csalással szerezte. Ügyes, telefonon véghezvitt szélhámoskodás utján egy öreg bankigazgatótól nagyobb összeget kapott. Egyik miniszter től tanulmányozás cimén engedélyt kapott a törvények, rendeletek könyvtárába. Csakhamar a minisztérium kocsiján vándoroltak a könyvek egy antikváriushoz, aki abbeli örömében, hogy a kegyelmes ur fiával léphet üzleti viszonyba, suly szerint fizette meg azokat. Majd *Cellere* grófnővel folytatott romantikus szerelmi ügye után ékszerlopást követett el s ekkor Amerikába szökött, ahol egy olasz bankárnál kapott állást; majd elcsábitotta ennek a feleségét, meg is szöktette s azután a legnagyobb nyomorban hagyta. Most Dél-Amerikából, *Sante-Fe* városából levelet intézett a *Don Chisciotte* szerkesztőségéhez, melyben azt irja, hogy ő ártatlan, de attól tart, hogy távolléte gyanus szinben tünteti föl, épp ezért levél utján akarja magát tisztázni. A *Cellere* grófnénál fölfedezett lopás után éppen egy évvel és két hónappal ment ki Amerikába, csak azért, mert családi viszonyai elviselhetetlenné tették neki az Olaszországban való tartózkodást. Azt hitte, hogy már régen eloszlott ez az ellene támasztott aljas gyanusitás, mert különben a végtelen sok keserüség és fajdalom dacára sem távozott volna Rómából. Mint mindig, ugy most is tisztességes életet folytat és egy cukorgyárban van alkalmazva, ahol annyit keres, amennyiből megélhet. Nem is futja neki az Olaszországba való utazásra és ha hazamenne, otthon ehen halhatna. Épp azért kétszeresen igazságtalan az ellene folytatott háboru.

— **A tornatanitás reformja.** *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter tudvalevőleg elhatározta, hogy a testi nevelésre s annak ápolására tantermet készittet. A miniszter az országos tervezet elkészitésével dr. *Ottó* József, *Kemény* Ferenc és *Forzsolt* Jenő tanárokat, ismert sporttérfiakat bizta meg, akik a tervezetet már elkészitették s azt a közoktatásügyi tanács december elsején veszi tárgyalás alá. A tervezet szabadabb szellemben van kidolgozva mint a régi, felkarolja a szabadban való testmozgás s gyakorlat minden ágát. Valószinüleg a bizottság tervezetét az orsz. tanács egészében változatlanul elfogadja.

— **A hősies postáskisasszony.** Amikor a boerok elfoglalták néhány nap előtt *Ladygreyt*, első dolguk volt megszállni a postahivatalt. Itt egy angol postáskisasszonyt találtak, aki kijelentette, hogy ha kell, élete árán is megvédelmezi a hivatalát. A boerok udvariasan távoztak, nyugodtan elvágták a telegráfdrótokat s őröket állitottak az ajtó elé. Hogy azonban a kisasszony mégis fogolynak érezze magát, a boerok kitüzték a házra Oranje állam lobogóját. A kisasszony se volt rest, fölmászott a tetőre, letépte az idegen lobogót, s odaplántálta helyébe az angol zászlót. Erre a boerok kiragasztották az ajtóra szokásos kiáltványukat, amely szerint a várost elfoglalták. A postáskisasszony erre a plakátra viszont ráragasztotta *Milner* angol kormányzó rendeletét. Erre aztán megunták a boerok a dolgot, s békében hagyták a hősies postáskisasszonyt.

— **A Mocenigo ügye.** *Barzilai* és *Lucchini* olasz képviselőknek a rivai ügyben tett interpellációinak tárgyalását e hó 27-re, hétfőre tüzték ki. Ezalatt élénk jegyzékváltás folyik Róma és Bécs között, mert *Visconti-Venosta* külügyminiszter teljesen megnyugtató nyilatkozatot akar tenni. A miniszter tegnap hosszabb ideig tanácskozott ebben az ügyben *Nigra* bécsi nagykövettel, aki most szabadságon van és Rómában tartózkodik.

A turini *Gazetta del Popolo*nak azt jelentik Rivából, hogy azt a csendőrtisztet, aki *Memo* hajóskapitányt letartóztatta, a vizsgálat következtében *letartóztatták*.

Az olasz sajtó, kivéve a félhivatalos *Italiet*, még mindig *szenvedélyesen* tárgyalja az ügyet. Az *Italie* azt mondja, hogy az egész ügy csekély jelentőségü és tagadja, hogy a *Mocenigo* hajónak exterritoriális joga volna, mert ilyen jogot a kereskedelmi hajók csakis a Keleten élveznek. A *Mocenigo* kapitánya jogtalanul tüzte ki a bidra az olasz zászlót és ezáltal insultusnak tette ki.

Több lap azonban azt állitja, hogy a *Mocenigo* a kritikus napon postát vitt és igy az osztrák-olasz konzuláris egyezmény értelmében állami hajó jellegével birt. Ennek következtében szerintük megvolt az exterritoriális joga.

Az Innsbruckban megjelenő *Tiroler Stimmen* a rivai incidensről a következőket irja: Az olasz sajtó még mindig a rivai incidenst feszegeti és azt állitja, hogy az osztrák hatóság jogtalanul járt el. Pedig olyan világos rendelkezések vannak, melyek kétségtelenül igazolják, hogy az osztrák hatóság jogosan járt el.

Ugyanis az 1867. április 23-iki egyezményben, mely olasz rendőrségi- és vámhivataloknak az osztrák határvárosokban való fölállításáról intézkedik, ki van mondva, hogy az olasz hivatalnokok az osztrák igazságszolgáltatás alá tartoznak és igy le lehet őket tartóztatni a hivatalos helyiségükben is. A Garda-tó vize egy órányira a parttól még osztrák terület és igy furcsa volna, ha egy magántársaság alkalmazottjai nagyobb előjogokkal birnának, mint az olasz állami hivatalnokok.

— **Talált pénz.** A *New-York Herald*nak jelentik Santiago de Cubából, hogy kubai tengerparti tolvajok az *Almirante Oxvendó* cirkáló hajó roncsában 19.000 dollárt találtak spanyol ércpénzben.

— **Huszonöt év egy pofonért.** A polgári pofon mégis csak a legközönségesebb valami a világon. De ha katona ember feledkezik meg magáról, valami elborult lelkü közlegény, s akivel szembe kerül, az egy valóságos tiszt ur, akkor abból keserves baj kerekedik. Egy *Taltoni* nevü müszaki közkatona elkövette azt, hogy arcul ütötte a hadnagyát. Hogy miért tette azt, arról nincs bővebb értesülés. Csak annyit táviratoznak éppen *Nápoly*ból, hogy a haditörvényszék ezért huszonöt esztendei sulyos várfogságra itélte a szerencsétlen legényt.

— **A tudományszomj áldozata.** *Pestana* orvos, bakterológus, ki *Oportó*ban a pestist tanulmányozta, *Lisszabon*ba való hazaérkezése után pestisben megbetegedett. Mig betegségét nem ismerte fel, saját házában ápoltatta magát, de mikor tudatára ébredt a szörnyü valónak, értesitette az illetékes hatóságot és intézkedett, hogy egész családját a pestiskórházba vigyék. A hatóság azonnal elrendelte, hogy a háznak, ahol *Pestana* lakott, összes lakóit a pestiskórházba vigyék. A ház kapuit becsukták. A hatósági rendeletet éjjel adták tudomásul a halálra rémült lakóknak. A ház első emeletén *Antonio de Oliveira-Soares* lakott és éppen leánya eljegyzési ünnepét tartotta, mikor a gondtalanul mulatozó társaságba belépet az igazgató-orvos és felolvasta a hatósági rendeletet. Nagy zürzavar keletkezett és táncosnőikkel sokan a kijáratok felé rohantak, hogy a pestises házat minél előbb elhagyhassák. Azonban a ház összes kijáratait elállta a rendőrség és *Olivera Soarest*, a vőlegényt, a menyasszonyt és az összes ünneplőket kocsikra ültették és a pestiskórházba szállitották, hol szigoru orvosi felügyelet alatt vannak s csak akkor bocsátják ki őket, ha kiderül, hogy a betegségtől nincsenek megfertőztetve. *Pestana* a pestisellenes szérummal többször beojtatta magát és azt hitte, hogy ez teljes immunitást kölcsönzött neki, de a szérum nem használt és Pestana meghalt.

(x) **Aranyszőke** haj érhető el a *Golden Hair* folyadék néhányszori használata által. Nagy üveg 1 forint. Főraktár egyedül *Zoltán* B. gyógyszertárában, Budapest, Hold- és Nagykorona-utca sarkán.

FŐVÁROS.

(*) **A munkások köszönete.** Ismételten volt lapunkban szó arról a humánus és okos szabályrendeletről, amelyet a főváros lelkes buzgalmu tiszti főorvosa *Schermann* Adolf az ipari mühelyekről a tanács elé terjesztett. E szabályrendelettel ma kilenc gyülésen foglalkoztak a fővárosban lakó munkások és mindenütt elismeréssel és hálásan emelték ki a szabályrendelet nemes, céltudatos intencióit. Köszönetüket határozatba foglalták és e határozatot megküldik a tanácsnak, kérve az üdvözölt szabályrendelet mielőbbi életbeléptetését s hogy a végrehajtás feladatába a munkások is belevonasssanak.

SZINHÁZ, ZENE.

** **Tannhäuser.** *Warmuth* Ignác vasárnap Wagner *Tannhäuser*ében lépett föl másodszor. Fenomenális trémája halálra rémitette az igazgatóságot előadás előtt. A második csöngetés után valaki azzal a kellemes hirrel lépett Warmuth öltözőjébe, hogy *„a mai előadásra minden jegy elfogyott“*. És Warmuth Ignác ettől a jó hirtől annyira megijedt, hogy nyomban le akart mondani. Az egész igazgatóság összefutott, hogy Warmuthot kapacitálja. *Káldy* ugy járt körülötte, mint egy hipnotizáló és *Alszeghy* Kálmán összes vadász-energiáját kifejtette, hogy lelket öntsön a remegő tenoristába. Végre sikerült, — de a kulisszák közt egész előadás alatt ott állott egy gégeorvos, aki minden jelenet után megvizsgálta Warmuth hangszálait és kijelentette, hogy Warmuth tovább énekelhet. A közönségnek persze fogalma sem volt arról, hogy mennyi kinnal lehetett nyélbe ütni az előadást. S maga Warmuth is — némi köhécselést leszámitva — ugy énekelte a wartburgi minnesängert, hogy a hangján senki sem vette észre az indispoziciót. Azt inkább észre lehetett venni, hogy nem hőstenór, mert a szeptettben — ahol a Tannhäuser hangja vezet — a domináló, magával ragadó erő hiányzott. A Vénuszszal énekelt kettős jobban sikerült és utóbb is voltak jelenetei, ahol biztosan, lendületesen, sőt drámai akcentussal használta nem nagy terjedelmü, de szimpatikus, egészséges tenórját. Warmuthból kitünő lirai és játéktenorista lehetne, ha ugy tudna mozogni a szinpadon, mint egy szuverén, aki uralkodik önmaga s a közönség fölött. A hőstenórságra nem igen pályázhatik. Perottinak és Larizzának háromszor annyi hangja van, mint neki. — A vasárnapi Tannhäuser előadáson *Vasquez* grófnő énekelte Erzsébetet, *Ney* Dávid az őrgrófot, *Takáts* Wolframot és az egyik lovag szerepében *Arányi* Dezső adott jeles szurrogátumot a rekedt Kertész Ödön helyett, akinek a betegsége miatt a hétfőre kitüzött *Carmen* is elmarad. Carmen helyett hétfőn az *Ezred leánya* kerül szinre, a cimszerepben *Arányiné* asszonynyal.

Valódi tokaji aszu- és szomorodni boraim kizárólag csakis Radó és Társa magyar borpince cégnél Budapest, V., Mérleg-uta 4, és annak fiókjában VII., Erzsébet-körut 56. kaphatók. Tisztelettel Lonszky Adolf ó-liszkai hortermelő.

** **Várszinház.** Az országos színészakadémia növendékei vasárnap Sardou *Csapodárjában* mutatták be fejlődő tehetségüket. Az előadást *Beresényi* Béla vezette, akinek a helyes methodusa, ambiciótól áthatott müvészlelke meglátszott a gondos, eleven összjátékon. Társai közül elegancia és természetes, kellemes beszéd dolgában *Batizfalvi* Gizella kisasszony magasan kiemelkedett. *Széesi* Sarolta, *Nagy* Sándor, *Földesi* Vilmos és *Gabányi* István tehetsége szintén figyelemreméltó.

** **Sardou az olasz színészkongresszuson.** Emlitettük, hogy a jövő hónapban nagy színészkongresszus lesz *Rómában*, amelynek diszelnökségét *Ristori* Adél, az egykor európaszerte csodált müvésznő vállalta el. *Sardou*, aki a *Tosca* cimü opera bemutatója ötletéből *Rómába* megy, táviratban jelentette be, hogy a kongresszuson részt vesz.

** **Jókai Pozsonyban.** A *pozsonyi* szinházban november harmincadikán *Jókai* Mórnak *Fekete vér* cimü darabja kerül bemutatóra. A szinház igazgatója erre az előadásra meghivta *Jókai* Mórt. *Jókai* a meghivásra a következő levélben válaszolt:

Nagyságos igazgató ur!

Szives meghivását *Fekete vér* cimü darabom első előadására nagy köszönettel fogadom s nőmmel együtt el fogok menni Pozsonyba, ha napját idején tetszik velem tudatni.

Addig is kiváló tisztelettel maradok igaz hive,

dr. Jókai Mór.

** **Hirek a Népszinházból.** Monckton és Caryll operettje, *A kis szökevény* állandóan zsufolt házak előtt kerül szinre esténkint a Népszinházban. Az operett rendkivüli sikere arra készteti az igazgatóságot, hogy a jövő hét egész müsorát is ezzel töltse ki. — Vasárnap délután a *Görög rabszolga* kerül szinre, este pedig *Rákosi* Jenő népszinmüve, az *Éjjel az erdőn*, *Blaha* Luiza asszonynyal, *Blaha* Sárikával és Z. *Bárdi* Gabival a női főszerepekben.

** **Vakok hangversenye.** December 10-én délután 4 órakor ismét alkalma lesz zeneértő közönségünknek a vakok kiváló zenei képességében gyönyörködni. Ugyanis e napon a *Vakokat Gyámolitó Országos Egyesület* a Royal-szálló disztermében hangversenyt rendez kizárólag vak közreműködőkkel. A hangverseny érdekességét nagyban emeli, hogy *Horváth* Attila, a kitünő zongoramüvész, *Fuchs* Emil, *Hauser* Jakab, *Pischinger* Nándor zongoratanárok is közreműködnek. A hangversenyen részt vesz *Braun* Rubin kitünő gordonkás is az ő kedvelt zenekarával. Jegyek kaphatók az egylet irodájában VIII., Szilágyi-utca 2. szám.

** **A Vigszinházból.** *Feydeau Osztrigás Mici* (La dame de chez Maxim) előadásai iránt, mely kacagtató bohózat eddig egyfolytában tizenkétszer telt házak előtt került szinre, olyan nagy a közönség érdeklődése, hogy a *Vigszinház* igazgatósága ezt a darabot a hét minden napjára kitüzte.

** **Növendékszinészek vizsgálata.** A *Vigszinház* szinésziskolájának másodéves növendékei december másodikán, szombaton délután három órakor tartják első nyilvános vizsgálatukat a *Vigszinházban* mérsékelt helyárak mellett. Szinre kerül *Rónaszéky* Gusztáv *Vasárnap délután* cimü bohózata, amely annak idején negyvenszer került szinre Budapesten. A főbb szerepeket *Gerlaki*, *Széll*, *Koltai*, *Tarján*, *Vágó*, *Kovács* és *Hajnál* játszszák.

** **A Népszinház uj operettje.** A *Népszinházban* e héten kezdődnek meg *Máder* Raoul és *Pásztor* Árpád *Kadétkisasszony* cimü nagy operettjének a próbái. Az operettet *Barna* Izsó karmester tanitja be és cimszerepét *Küry* Klára játszsza.

** **Udvari opera — operettszinház.** A *Berliner Lokalanzeiger* azt a nem érdektelen hirt közli, hogy a *berlini* Kroll-szinház, amely ez időszerint az udvari opera szerepét tölti be, — operett-szinházzá alakult át. A német ujság szerint Strauss *Denevérjének* nagy müvészi és anyagi sikere birta a szinház vállalkozóit arra, hogy a klasszikus opera teréről az operett terére menjenek át. A *Carl-Theater* operett-ensembleja már a *Kroll*-szinházban fog végbe menni.

** **Duse Eleonora távirata.** *Duse* Eleonora, aki az utóbbi napokban beteg volt, a következő táviratban nyugtatta meg állapota felől párisi barátait:

Legyetek nyugodtak. Minden veszedelem elmult. Csak még egy kis lázam van. Március előtt azonban képtelen vagyok fellépni.

** **Csöbörböl vödörbe.** Egy udvari szinház intendánsával történt a szomoru história. A karmester erőnek erejével ugy állittatta össze mindig a szinház heti müsorát, hogy a feleségének minden este volt szerepe. Az intendáns megsokalta a dolgot és a legközelebbi karmesterváltozásnál a következő hirdetést tétette egy ujságba:

Olyan karmestert

keresek, akinek

néma a felesége

A hirdetés eredménynyel járt. És most minden héten háromszor *A portici némát* adják a szinházban...

** **A dán Duse halála.** *Rotterdamból* egy müvésznőnek a halálát jelentik. *Beermans* Katalin tragikai müvésznő halt meg ötvenegy esztendős korában. Tosca, Medea, Fernando voltak legjobb szerepei s egy izben *Londonban* is óriási sikerrel vendégszerepelt. Az elhunyt tragikát a „dán Duse" nevével tisztelték meg.

** **Vidéki szinházak pályázatai.** A *székesfehérvári* szinház jövő évi bérbeadására pályázatot hirdettek. A pályázat határideje december ötödikén jár le. A szinházra, mint egy helyi lap értesül, *Szalkai*, *Rakodczay* és *Kunhegyi* igazgatók pályáznak. — A *nagyváradi* szinházra pályázó igazgatók közt sürün emlegették *Leszkay* aradi igazgató nevét. Az *Aradi Közlöny* szerint *Leszkay* nem pályázik a szinházra sem a maga, sem a más neve alatt.

** **Az Operaház előadása otthon.** A m. kir. Operaházban holnap (hétfőn) este a *Mari az ezred leánya* cimü dalmü és a *Tous les trois* ballet kerül szinre. A *Telefon Hirmondó* az előadást közvetiteni fogja s igy az előfizetők otthon is végighallgathatják. Opera után 11 óráig felváltva *balonazene* és *cigánymuzsika* lesz hallható a kagylókon.

MÜVÉSZET.

□ **Mátyás király lovas-szobra.** *Fadrusz* János levelet küldött a kolozsvári ereklye-muzeum őrének, *Kuszkó* Istvánnak. A levél közérdekü része az, hogy *Mátyás* király szobrából már két alak bronzba öntve készen áll, a harmadikat a jövő héten kezdik. A lovas alakból a kormány is készittet egy gipszöntvényt, a Szépmüvészeti Muzeum számára. Ugyancsak e levélből megtudjuk, hogy a müvész a napokban Kisbéren befejezte báró *Wenckheim* Béla lovas-szobrát.

□ **A Nemzeti Szalon** választmánya ma délután *Hock* János elnöklete alatt ülést tartott. Az elnök bejelentette, hogy a *Wagner* Sándor kiállitás az elért erkölcsi siker mellett jelentékeny anyagi eredménynyel is járt. A müvész meleghangu köszönő levélben fejezte ki ezért háláját. A miskolci kiállitás az összes eddigi kiállitások között a legkitünőbben sikerült. A kiállitás nagy tetszést aratott és a szalonnak is jelentékenyen jövedelmezett. Azonfelül ebből a mozgalomból kifolyólag megvetették az alapját az ottani képtárnak, mely a kormány által odaajándékozott és a mostani tárlaton megvásárolt képek szaporitásából fog kifejlődni. A tárlaton feltünt fiatal müvésznek, *Major* Jenőnek a kultuszminiszter 200 frt segélyt engedélyezett. A választmány elhatározta, hogy a téli tárlatot december 6-án nyitja meg. Az uj téli tárlat a beérkezett munkák után itélve a szalon eddigi kiállitásai között a legjobbnak igérkezik. A legkitünőbb müvészek uj és eredeti müvekkel vesznek részt és a Hollósy-iskola külön teremben állitja ki ujabb munkáit. A zsüri elnöke *Baditz* Ottó festőmüvész lett. A Szalon tagjai és a nagy közönség izlésének fejlesztésére a téli évadban müvészeti előadásokat fognak rendezni. A választmány *Hock* János alelnöknek a Stein-ügyből kifolyólag elismerését fejezte ki, amiért a magyar müvésznek a hirnevét a külföldön megvédelmezte.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Az erdélyi irodalmi társaság,** mint Kolozsvárról táviratozzák, ma tartotta rendes felolvasó ülését, melyen gróf *Kuun* Géza elnök Erdély tudományos törekvéséről értekezett. Utána dr. *Csengeri* János egyetemi tanár olvasott föl Aeschilos tragödiájának forditásából egy jelenetet, majd *Versényi* György olvasott föl költeményeket. A felolvasásokra összegyült nagy és diszes közönség nagy tetszéssel hallgatta a felolvasásokat. Tegnap este gróf Kuun Géza elnök tiszteletére társasvacsora volt, melyen az irodalmi társaság tagjain kivül az Emke, az erdélyi Kárpát-egylet és a polgári és katonai hatóságok képviselői megjelentek.

○ **Megfagyott pezsgő.** Regény, irta *Tábori* Róbert. Az ujabb időkben az első magyar regény ez, amely mellékesen a maga eseményeibe szövi azt, amit felületesen zsidó kérdésnek szoktak nevezni. Igaz, csak mellékesen, mert tulajdonképpen egy érdekes asszonytipus van benne megrajzolva, a *megfagyott pezsgő*. A megfagyott pezsgő egy hires vegyész állitása szerint magában rejti a pezsgő minden zamatját, illatját és delicejét, a nélkül, hogy mámoritó erejü volna. De ha az illatos jégdarabkák felolvadnak a szájunkban, a fagyott pezsgő démonja kiszabadul és kétszeres hatalommal ringat mámorba. Vannak ilyen asszonyok is, zárkózott szépségek, hasonlatosak a szaiszi lefátyolozott képhez. De ha megolvadnak a szivünk melegén, megrészegülünk tőlük. *Tábori* Róbert regényének főhőse egy ilyen asszony. Magába vonult szépségével megbabonázza Dénes festőt, aki végre is hü rabszolgájává lesz, eltépi a szalakat, amelyek Loránt Margithoz füzték, aki kétségbeesésében annak a gyorsvonatnak kerekei elé veti magát, amely Dénest és szerelmét, az immár fölengedett pezsgőt magával viszi a szerelem hazájába, Olaszországba. Ezt a végső tragikumot szazféle bonyodalom előzi meg, szerelem is, flirt is, drámailag összeszőve abban a miliőben, amelyet Tábori Budapest egy kitünően megrajzolt társadalmi osztályának miliőjébe festett bele.

Ebben a speciális társaséletben egy pár felette érdekes alak ragadja meg érdeklődésünket. Első helyen áll Loránt, Margit atyja, az épitési vállalkozó, aki előkelő és jól pénzelő papi klientélára tevén szert, siet régi vallását elhagyni, kikeresztelkedik s a hasznosság fanatizmusától áthatva most összes szobáit telerakja szentképekkel és néhány lakosztályát hires kápolnák mintájára rendezteti be. Ezt a tipust jól ösmerjük Budapesten, otthon van az minden felekezet körében s legmakacsabb faja a strébereknek. A hitehagyó zsidó mellé Tábori a vallásához kegyelettel ragaszkodó zsidót festette, Dénes müvészt, aki szép sorokban motiválja, hogy mi drága néki az ősi valláson. Ez a két tipus természetes ellensége egymásnak, az egyik a materiális előnyeire vadászik, a másik ideális, költői hangulatoknak áll hatalmában. Ennek a két tipusnak az irodalomba való bevonulása értékes. A budapesti társaséletet elég felületesen rajzolja irodalmunk, szó sincs róla, hogy iróink kiaknázták volna s bemutatnák érdekes keverékét ennek az ország minden részéből összeverődött, ezercélu tömegnek.

Tábori uj regényének nemcsak e tipusok jellemzése az erénye. Szines és drámai képei, amelyek sürü sorban sorakoznak egymás mellé, irodalmi értékü tablók. Férfialakjait különösen nagy gonddal, sokoldalu világitásban mutatja be, női alakjai viszont becses ideális jellemértékek, a nélkül, hogy testetlen alakok volnának. Gyorsan folyik a cselekmény és lapról lapra fokozódik érdeklődésünk társadalmunk e hősei iránt. A szép regény Singer és Wolfnerék kiadásában jelent meg, megrendelhető a *Budapesti Napló* kiadóhivatalában.

○ **Bolyongásból.** Ez egy verskötetnek a cime. A költő: *Békefi* Sándor mindössze *tizenhárom* oldalon öt versét és négy ütletét bocsájtotta a nyilvánosságra. Amiért föltétlen dicséret illeti, kiméletes a végletekig a publikum iránt. Annyira kiméletes, hogy még uj dolgokkal sem akarja megterhelni. Rebeka cimü versében ugyanis többek között ezek a nem ismeretlen sorok is vannak:

Mádunkban van öröm, jövőnkben nincs remény,
Hanyatló nemzetem, miattad vérzem én.

*

Feltekint az ősz pap a vén bibliából.

A tizenhárom oldalas verskötet ára egyébként negyven krajcár, kiadta *Weisz* Béla *Szanyban*. A versek bizony — uttörőnek bukni is érdem — kegyetlenül rosszak, de kegyelmesen kevesek.

Nyilttér.

INHALATORIUM Mell, gége, garat, orrbetegeknek, asthmásoknak pneumatikus kurák.

Erzsébet-körut 6., I. em. Rendelés 2—4.

d. u. Egész nap nyitva. Dr. LASZKY.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

EGYESÜLETEK.

(**Felolvasás.**) A magyarországi könyvkereskedő segédek egyesületében tegnap este dr. *Vojnovich* Géza felolvasást tartott *A modern drámáról*. A felolvasó érdekesen fejtegette azokat az ujabbkori társadalmi problémákat, amelyeket a modern drámák tárgyalnak. A nagyszámu hallgatóság élénken megtapsolta az érdekes felolvasást.

(**Gyorsiróverseny.**) Az országos magyar gyorsiró-egyesület ma délután két órakor tartotta meg XLIII. (őszi) irásversenyét a képviselőház ülésterében nagy és diszes közönség jelenlétében. Beadatott összesen 148 pályamunka. E szokatlanul nagy szám okozta, hogy a biraló-bizottság, amely este fél hat órakor kezdte meg működését, csak éjjeli 11 órakor hirdethette ki az eredményt. Az *első* dijat (220 szótag) percenkint, 4 arany *Gelb* Henrik joghallgató nyerte el, elismerő okiratokat nyertek e fokon Böröcz Mihály és Molnár Gyula. A *második* dijat (180 szótag percenkint, két arany) *Vadász* Sándor ungvari főgimnáziumi tanuló nyerte *hibátlan* munkalattal; ugyanő nyerte a legszabatosabb pályanyertes stenogramm külön dijat is. A *harmadik* fokon (150 szótag) 1—1 aranyból álló dijat nyertek *Ambrózy* Sandor joghallgató és *Tahy* Endre bankhivatalnok. — *Hölgydijat* nyertek a második fokon *Bányai* Amanda és *Németh* Ida (1—1 arany); a harmadik fokon a rendes hölgydijat *Maros* Ilona nyerte el, *Glogouski*-féle dijat *Radó* Vilma (1—1 arany); dicséretben részesült *Grossmann* Janka. *Vidéki* dij cimén 1—1 aranyat nyertek: az *első* fokon *Bertalan* Alajos (Szatmár); a *masodik* fokon *Koczka* Elemér (Szeged) és *Vadasz* Imre (Szeged); a *harmadik* fokon *Tompa* Imre (Sopron), *Rónai* György (Temesvár), *Kurimay* Mihály (Ungvár), *Trócsányi* József (Sarospatak) és *Gutmann* Mór (Ungvár). *Könyvjutalmat*: *Tóth* János (Debrecen), *Noll* Ferenc (Temesvár) és *Mandel* János (Ungvár).

(**A Pénzintézeti Tisztviselők Országos Egyesülete**) december 7-ikén rendezi első, hangversenynyel egybekötött táncestélyét az egyesület helyiségében.

VIDÉK.

— (**Agrárgyülés Aradon.**) Az aradmegyei gazdasági egylet a magyar gazdasági szövetséggel karöltve ma *Aradon* a vármegyeház nagy termében agrárgyülést rendezett, melyen körülbelül kétszázan jelentek meg. Képviselve voltak Békés, Csanád, Csongrád, Torontál s Temes vármegyék gazdasági egyesületei. Ott volt továbbá több országgyülési képviselő, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület részéről *Bujanovics* udvari tanácsos és *Darányi* miniszter képviseletében báró *Malcomes* Jeromos miniszteri tanácsos. *Vásárhelyi* László alelnök megnyitó beszéde után gróf *Zselénszky* Róbert tartott érdekes előadást a fedezetlen gabona határidő üzletről, gróf *Széchenyi* Imre a tüz- és jégbiztosításról. Gróf *Károlyi* Sándor betegsége miatt nem jelenhetvén meg, helyette *Bernát* István, a magyar gazdaszövetség ügyvezetője, a gazdasági decentralizációról értekezett. A gyülés *Darányi* minisztert és gróf *Károlyi* Sándort táviratilag üdvözölte. Darányi Ignác miniszter a délután folyamán Vásárhelyihez intézett táviratában megköszönte az üdvözletet. Délben 150 terítékü banket volt, melyen az első felköszöntet gróf *Zselénszky* mondotta a királyra, *Vásárhelyi Darányi* miniszterre és *Malcomes* báróra emelte poharát.

SPORT.

⁂ **Football mérkőzés.** Két football verseny is volt ma délután. Az egyik a csömöri-uti millennáris versenypályán volt, részt vett benne a *Magyar Uszó-Egyesület* football csapata és az óbudai *Torna- és Vivó-egylet*. Az uszóegyesületiek 5 goallal 0 ellenében győzték le az óbudai football csapatot. Kitüntek különösen: *Cservenka*, *Kiss*, *Speidl*, *Radó*, *Pick*, *Faragó* és *Halmay*, mig a III. kerületi csapat legügyesebb résztvevői *Ruda*, *Hlinka* és *Fazekas* voltak.

A másik football mérkőzés a *Magyar football Club* és a *Müegyetemi Football Club közt* volt az Erzsébet királyné uti uj versenypályán. E verseny elé különös érdeklődéssel néztek a football játék hívei, mert mind a két csapat elismert játszókból áll. A verseny a Müegyetemi Football Club győzelmével végződött. A Müegyetemnek 5 goalja van szemben a Magyar Football Club 2 goalt csinált. Különösen kitüntek a győztes csapatban *Boros*, *Mayer* és *Misky*, mig a Magyar Football Club csapatában *Ottlyk Tihamér* volt a legjobb. Ez volt ez idén a Magyar Football Club pályáján az utolsó mérkőzés.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Igazságügyi kinevezések és áthelyezések.** A király *Dubay* József miskolci ügyészségi alügyészt a kassai törvényszékhez biróvá, Módly Béla pécsi itélőtáblai tanácsjegyző albirót a pécsi járásbirósághoz járásbiróvá, dr. Kondor Aladár, a Kuriához berendelt pestvidéki törvényszéki jegyzőt a budapesti V. kerületi, Fejes Ernő sátoralja-ujhelyi törvényszéki aljegyzőt a nyirbátori járásbirósághoz, Leyrer László győri törvényszéki aljegyzőt az aranyosmaróthi és dr. Virányi Dezső budapesti törvényszéki aljegyzőt a nyiregyházai törvényszékhez albirákká nevezte ki, továbbá megengedte Kozma Gyula nagykaposi járásbirónak eddigi minőségében az ungvári járásbirósághoz saját kérelmére leendő áthelyezését.

TÁVIRATOK.

Pétervár, november 26. A Néva 6 fok hideg mellett befagyott.

Belgrád, november 26. *Stefanovics* Miklós belgrádi polgármestert felmentették állásától. Jól értesült körökben a felmentés okául azt hozzák föl, hogy kölcsönszerződést irt alá a törvényes rendelkezések betartása nélkül.

Bukarest, november 26. *Károly* király ma este ideérkezett a kamara holnapi megnyitására. A pályaudvaron a miniszterek és méltóságok fogadták.

Konstantinápoly, november 25. *Marschall* báró német nagykövetnek a szultánnál való kihallgatásakor hir szerint a bagdadi vasut ügyéről volt szó. A szultán állitólag azt mondta a nagykövetnek, hogy ez a vasutépités kedves terve volt már atyjának is, aki nagy sulyt vetett ennek a tervnek a megvalósitására. A szultán elismerőleg nyilatkozott a német társaság eddigi működéséről és kivánja, hogy a társaság épitse ki a vasutat, előbb azonban miniszereinek még tanulmányozniok kell az épitésre vonatkozó némely kérdéseket.

Sadovszkij visszahivó levele.

Belgrád, november 26. *Manszurov*, az itteni orosz követség első titkára visszaérkezett ide és u ra átvette az ügyvitelt. Manszurov átadta *Gyorgyevics* Vladán miniszterelnöknek *Sadovszkij* volt orosz követ visszahivó levelét.

A háboru.

London, november 26. A Reuter-ügynökségnek jelentik Fokvárosból tegnapi kelettel: Hir szerint a boerok Rosmend-Junction és Middelburg között felrobbantották a hidat, hogy megakadályozzák a Port-Elisabeth felől jövő angol haderő előnyomulását.

Durban, november 26. (Reuter.) *Buller* tábornok ma este ideérkezett és a kormányzó szalonkocsijában azonnal az ország belsejébe utazott. A tábornokot megérkezésekor és elutazásakor az összegyült tömeg lelkesen üdvözölte.

Queenstown, november 26. A barklyeasti polgármester, aki ideérkezett, jelenti: Mult szerdán, folyó hó 22-én hetven jól ismert barklyeasti farmer hatalmába keritett egy 300 Martini-fegyvert és 4000 töltényövet tartalmazó raktárt. Este 130 boer érkezett, Oranje szabad államból. A felkelők azonnal egyesültek velök.

London, november 26. Egy hivatalos távirat azt jelenti Fokvárosból tegnapi kelettel, hogy *Methuen* lord heliografikus összeköttetést létesitett Kimberleyvel.

Pétervár, november 26. Az angol ügyvivő közölte az orosz kormánynyal, hogy Anglia október 11-ike óta hadilábon áll a délafrikai köztársaságokkal. Ehhez megjegyzi a *Szvet*, hogy az angol kormány ezzel előbbi kijelentését, hogy nem hadat visel, hanem felkelőket igáz le, visszavonta. A *Novoje Vremja* e nyilatkozatnak nagy jelentőséget tulajdonit és ugy véli, hogy a hatalmak abba a helyzetbe jutottak, hogy a vörös kereszt osztályain kivül katonai ügyvivőket is küldjenek a boerok táborába. A hatalmak arra is jogosultak, hogy belátásuk szerint az Anglia és Transvaal között való intervenció alkalmas idejét megválaszszák. Ily intervenció annál is inkább helyén lenne, mert az afrikanderek mind nagyobb számban csatlakoznak a boerokhoz, ugy, hogy Buller főparancsnok helyzetét nagyon megnehezitik és Anglia kényszerülhetne béketárgyalásokat kezdeni, hogy ujabb pénz- és emberáldozatoknak elejét vegye. A boerok akkor megtartanák önállóságukat.

Loubet a diákok közt.

Páris, november 26. *Loubet* elnök ma megjelent a diákegyesület uj helyiségeinek felavatásán. A diákok *Éljen Loubet! Éljen a köztársaság!* kiáltással fogadták. Egy üdvözlő beszédre azt válaszolta az elnök, hogy boldognak érzi magát, látván az egyesület virágzását, majd hangsulyozta, hogy csak a törvények tisztelete és a toleráncia teszi lehetővé a szabadságot s azt a reményét fejezte ki, hogy közel a nap, mikor Franciaországban elül a vihar. Bizik benne, hogy nemsokára diadalra jut a társadalmi béke, a miben közre fognak müködni a diákok is, ha a tudomány és az igazságosság szeretetével, a humanitással, a haza és a szabadság szeretetével vezettetik magukat.

A spanyol zavarok.

Madrid, november 26. A kamarában *Marenco* képviselő azt inditványozta, hogy a Ház fejezze ki rosszalását a kormány eljárása felől, mert nem tett jelentést a kamarának a Santiago de Cuba és Manila átadása miatt inditott pörökről. Az inditványt a kamara 125 szavazattal 85 ellenében elvetette.

KÖZGAZDASÁG.

Az Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása november hó 23-ikán a következő volt: Bankjegyforgalom 697.634,000 frt (— 16,172.000 frt); ércértékészlet 529,908.000 forint (+ 15,261.000 frt); váltótárca 191,808.000 forint (— 12.969,000 forint); lombard-üzlet: 24,047.000 frt (— 893.000 frt); adómentes bankjegytartalék: 30,003.000 frt, (+ 18,182 000 frt.)

A déli vasut beruházásai. A déli vasut 1900-ra 311 teherkocsit rendelt meg, 64 darabot magyar gyáraknál. A déli vasut által az utolsó három évben megrendelt teherkocsik összes száma 1883.

A földmivelési miniszter kiadványai. A földmivelési miniszter ismét két érdekes és értékes kiadványnyal gazdagitotta a szakirodalmat. Az egyik *A magyar királyi gyapjumosó intézet* cimü, csinos kiállitásu és értékes tartalmu füzet, amelyet dr. *Rodiczky* Jenő irt s amely ingyen kapható. A másik füzet *Utmutatás a must és bor okszerü kezelésére*, kisebb szőlőbirtokosok számára cimmel jelent meg. Ezt dr. *Csanády* Gusztáv, a keszthelyi magyar gazdasági tanintézet igazgatója irta s 20 krajcárért kapható.

Munkás heti bérletjegyek. A Magyar Királyi Államvasutak december 1-től kezdve *Alsó-Tömös* megállóhely és Deresty-Hétfalu állomás között való vonalon 1 korona 50 fillér áron munkás hetibérletjegyek lépnek életbe.

Hirdetmény.

Hétfőn

e hó 27-étől bezárólag december 15-ig a

Mdm. Berger

cs. és kir. udv. szállitó divattermében Harmincad-u. 3. I. em.

naponta 9—11-ig d. e. és 2—5-ig d. u. az összes modelle-toilettek, jaquettek, blouseok, estélyi köpenyek és reggeli ruhák; csupa

eredeti párisi és angol darabok

mélyen leszállitott beszerzési árak mellett kerülnek — készpénzfizetés ellenében — eladásra. Továbbá a legfinomabb ruhák készitésére külföldön beszerzett nagy árukészletet u. m. brüsszeli csipkéket, point laice csipke-ruhákat, mindenféle más divatos diszeket, báli kelméket, 5 mtres franc. és ang. szöveteket, lyoni selymeket és selyemblouse maradékokat. A magas uri világ, illetve urhölgyek figyelmébe ajánlom karácsonyi bevásárlásra.

Napirend.

Naptár. Hétfő, november 27. — Római katolikus Virgil pk. — Protestáns: Virgil. — Görög-orosz: (november 15.) Szamonasz. — Zsidó: Kiszlev 24. — A nap kél reggel 7 óra 7 perckor. — Nyugszik délután 3 óra 56 perckor. — A hold kél éjjel 11 órakor. — Nyugszik délután 4 órakor.

A *pénzügyminiszter* fogad délután 4 órakor.

A főváros magánépitési bizottságának ülése d. u. 5 órakor az uj városházán.

A fővárosi egyesület ülése délután 6 órakor az uj városházán.

Utóellenőrzési szemle. A honvédségnél (utolsó nap) a honvéduszárczredekhez tartozókkal.

D'Albert Jenő hangversenye a Royal disztermében este fél 8 órakor.

A tudományos akadémia összes ülése délután 5 órakor.

A közös hadsereg utóellenőrzési szemléje a 61—75. gyalogezreddel.

Szabad Liceum. A IV. kerületi főreáliskolában (Reáltanoda-utca 27. szám) este 5 órakor dr. Bartos Fülöp: Molière. Rosenberg Auguszta: A müvészetek története.

Nemzeti muzeum: Természetrajzi tára nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett megtekinthetők.

Iparmüvészeti muzeum zárva.

Teknologiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—5-ig.

Közlekedési Muzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

Egyetemi könyvtár zárva.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térkép-gyüjteménye nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság Kerepesi-ut 20. I. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9-től délután 2 óráig. Telefon szám 24—55. Nyilvános olvasóterem és tudakozó-osztály Kerepesi-ut 22. szám I. emelet. Hivatalos órák 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Telefon szám 24—16. Hazai termékek állandó kiállitása. Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a Házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti Iparcsarnokban nyitva télen délelőtt 9—2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9-től 12 óráig és délután 3-tól 5-ig, vagy 6-ig. — A magyar kir. kereskedelmi muzeum külföldi kirendeltségeinek vezetőségével megbizott üzletvezetőség V. Váci-körut 32. szám.

Szórakozó helyek.

Állatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész uj szenzációs müsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes müsor.

Dobranszki-féle vendéglőben Teréz-körut 4. kapható eredeti torockói hus és hortobágyi gulyás.

Miakits M. bor és sörcsarnoka az Urania szinház mellett Kerepesi-ut 19. naponként zenecstély. Saját termésü borok.

Páris szálloda. Váci-körut. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Ehm János étermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Szinház-épület. Banda Marci hangversenye.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince öt-termekben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferkó híres szólisták hangversenye.

Gregorits Ferenc éttermei Duna- és Lipót-utca sarkán. Fővárosi látványosság. Hetenként kétszer katonazene.

Lantos-féle Erdélyi vendéglőben naponta a legkitünőbb erdélyi ételek és italok. Olcsó árak! Pontos kiszolgálás hölgyek által.

Margithid-kávéház. Lipót-körut 2. sz. Balogh Lajos és Dobronyi Géza zenekara hangversenyez.

New York-kávéház éttermei esténkint honvédzenekar hangversenye.

Union-Szálloda diszes nagy étterem, villanyvilágitás, specialitás *kerékpárterem.*

Orient kávéház. Kerepesi-ut. Sági Pista zenekarának hangversenye és Schreier művész.

Keleti kávéház. Dankó Gábor margitszigeti zenekarának hangversenye. Minden este Szulamit.

Hegyesi József müszakács kitünő konyháját helyben és vidéken ajánlja jourokra.

Bodega-pince, ujonnan fényesen berendezve, a Somossy-mulatóval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.

Petanovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny Kiss Béla híres debreceni zenekara által. Ujonnan berendezett fényes éttermek.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Cikkiró. A *Budapesti Napló* felelős szerkesztője igen szivesen teljesiti azt a kivánságát, hogy ne folytatódjék a diskusszió abban a dologban, amelyet az ön szép és érdekes cikke inditott meg. De már annak a kommentárnak, amelyet második táviratában sürget, jó ok nélkül nem adhat helyet. Nincs rá forma. Sziveskedjék nevét közölni a lap felelős szerkesztőjével. Különben nem lehet eligazodni. Azt se tudhatjuk, vajjon az egymást követő táviratok öntől valók-e vagzán, az ön óhajtását tolmácsolják is. Valamennyi alól hiányzik a világitó lámpás: a név. A szerkesztő nagyon jól ismeri ilyen esetben a diskréció kötelességét, amely nekünk legfőbb törvényünk. De azután vele szemközt a hallgatás hiba. Ebben az esetben éppen annak az utját zárja el, hogy megtörténhessék, amit óhajt.

13 984 sz. előfizető. 1. Iparengedély nélkül az üzletet nem nyithatja meg. 2. A lap cimét, nyomdáját, szerkesztőjét és kiadóját be kell jelenteni a törvényhatóság első tisztviselőjénél, ötvenkrajcáros bélyeggel ellatott beadványban. A hirdetési irodákkal levél utján léphet összeköttetésbe.

G. E. Ha közvetlen a Telefon Hirmondó igazgatójához méltóztatik fordulni, hasznát fogja venni a vidám kis cikkben rejlő tanulságnak. Nálunk a közlésnek nem volna értelme.

J. Ö. *Déva.* A honvédségnél az államköltséges egyévi önkénteseket rendszerint a gyalogsághoz sorozzák be; a szükséglet mérvéhez képest azonban az ilyen egyévi önkéntesek, kérelmük folytán, a honvédelmi miniszter rendeletére, a gyalogságtól *utólag* a honvédlovassághoz áthelyezhetők.

Régi előfizető 1. Csakis azt az ipart gyakorolhatja, amelyre engedélye van. Ez magától értetődik, mert az iparhatóság csakis ugy gyakorolhatja az ellenőrzést. 2. Arra, hogy ékszereket árusithasson, azokkal kereskedhessék, egyáltalán nem szükséges képesités, vagy képesitett üzletvezető, mert ez az ipar nincs képesitéshez kötve, csak iparengedélye arra is kiterjedjen. A képesitett órás azonban, ha mesterségét önállóan gyakorolta és iparengedélyt vált, az 1884. XVII. t. c. 7. §-a alapján képesitéshez kötött más mesterséget is gyakorolhat, tehát ebben nincs szüksége képesitett üzletvezetőre.

R. I. *Budapest.* A levelezőlapra, ha az képes is, csak 2 krajcáros bélyeg kell, az ajánlati dij a helyi forgalomban 5 krajcár, a belföldi forgalomban 10 krajcár, express-dij pedig ugy a helyi mint a belföldi forgalomban egyaránt 15 krajcár. Az a postasasszony tehát, aki a főpostán helybe szóló ajánlott *levelező lapért* 8 krajcárt, vidékre szóló levelező lapért pedig 15 krajcárt számitott fel, nem ismeri a levélpostai tarifát. A kérdéses föladóvevényeket három napig megőrizzük. Ha szüksége van reájuk, hogy jelentést tegyen a főpostaigazgatóságnál, tessék elküldeni érte a felelős szerkesztőnöz, bármely nap délután 5—7 óra közt.

N. M. *Zágráb.* Köteles megkeresztelni és törvényesnek elismerni. Ha nem teszi, jelentse föl az illetékes anyakönyvvezetőnél.

Tüzérönkéntes. Bécsben az 5. hadtest tüzérezred állomásozik. A lovasságnál nem szolgálhat államköltségen.

E. S. *Brassó.* Annyira el vagyunk foglalva, hogy egy ilyen nagy munka elolvasására nem vállalkozhatunk.

S. J. *Eger.* Igen; a hitelező kényszeritheti a társasczéget felszámolásra s adósa üzletrészének kiadására.

Érdelődő. A *boer* flamand szó. Ugy kell kiejteni, hogy: *búr.* Jelentése: *földbérlő.* Nem örvend általános használatnak, főleg a Dunkerque és Hazebrouck környékén használják.

H. M. *Trieszt.* 1. Alsó Erdő-sor 3. 2. 1 forint 60 krajcár. Mind a kettőt megrendelheti a *Budapesti Napló* kiadóhivatalában.

O. M. *Szombathely.* Angolország budapesti főkonzula: Lowther Gerard, konzul: dr. Brüll Ignác. A főkonzulatus hivatalos helyisége: V. Váci körut 16. Utlevelét az ottani rendőrségnél szorgalmazza, illetéke 4 forint. A többire nézve a főkonzulatusnál részletes információkat kaphat.

Ifj. D. J. *B.-Szarvas.* A hirt egy estilapból vettük át összes adataival egyetemben. A szegény kis leány sorsa nagy részvéttel töltött el bennünket is.

108.321. számu előfizető. 1. Csongrád vármegye székvárosa: Szentes. 2. Miért ne illenék! — **R. Szolnok.** A polgári iskolai tanári képesitést magánuton nem szerezheti meg. — **B. F.** *Balassa-Gyarmat.* A párisi világkiállitás magyar kormánybiztosságánál (IV., Bécsi-utca 3.) kérdezősködjék. — **W. Gy.** *Diósgyőr.* Bécsbe nem kell utlevél. — **Hü előfizető.** P. S. családi viszonyait nem ismerjük. Csak annyit tudunk, hogy feleséges ember s a felesége még él. — **108.328. sz. előfizető.** A nemzetközi hirlapjegyzékben olyan cimü lapot nem találtunk. — **Pályázó.** 1. Kár minden lépésért, mert a kérdezett vállalatnál nincs semmiféle üresedés. 2. Községi bizonyitványnyal kell az alkalmazást igazolni. — **Mariska.** 1. Mondja meg az öcscsének, hogy esténkint kenje be a kezeit glycerinnel, az megpuhitja és fehériti a bőrt. 2. Egészséges életrend. — **W. J.** *Kun-Szent-Márton.* 1. A bitközségi és iskolai adót fizetnie kell, különben végrehajtás utján veszik meg rajta. 2. Beküldheti a másfél havi előfizetést is. — **O. B.** *Kelemér.* Nincs magyarra lefordítva. — **Előfizető.** *Körmöc.* 1. Joguk nincs hozzá, de megkapják a kereskedelmi miniszter tól, ha t. i. igazolni tudják magukat. A vidékiek szintén. 2. A külföldi vasutak csak igen ritkán adnak. — **110 050. számu előfizető.** A. testvérei és sógora és B. szülői csak ugynevezett magyar sógorságban állanak egymással. Szigoruan véve ez nem rokonság. — **H. Gy.** *Körmend.* A levél minden valószinüség szerint eljut rendelkezési helyére. — **K. E.** *Arad.* Nem kaptuk meg. — **Vasutas.** Sorsjegyeinek utána nézetünk s az eredményről ugyanezen a helyen értesitjük. Másik kérését ez idő szerint nem teljesithetjük, mert az adatok nem állanak rendelkezésünkre. — **W. T.** *Várpalota.* Igen, megengedi. — **Gattajai előfizető.** 1. Letelepülési szándékát a község elöljáróságának kell bejelenteni. Meg kell azt is mondani, hogy még kiskoru. 2. Ugyanott iparigazolványt kell váltania, anélkül ipart nem üzhet. — **B. Szászrégen.** 1896. áprilisban adták át a közforgalomnak. — **104 506. sz. előfizető.** Olyan lapot nem ismerünk. — **108 758. sz. előfizető.** Ifj. Nágel Ottó, VII. Kerepesi-ut 5. szám. — **Caffé Izabella.** Mind a két részről születési és illetőségi bizonyitvány, a rendőrség bejelentő-hivatalától pedig hivatalos erkölcsi bizonyitvány szerzendő be, amelyet a bejelentő hivatal vezetője ad ki. — **Vasutas.** El kell végezni a segédtiszti tanfolyamot. Kereskedelmi érettségivel fölveszik. Felvételért folyamodni azonban már csak a jövő nyáron lehet, amikor kiirják a pályazatot. — **Ego.** Nemcsak illik, de jól is illik egy ebédlőbe. — **Sch. I.** *Kolozsvár.* Váradi névre y-nal nem engedi meg a belügyminiszter a névmagyarositást. — **Ajándék.** Nem köteles visszaadni, de illik. — **K. I.** *Kis-Várda.* Nem kell külön-külön válaszolnia, de miután minden szivességet vagy figyelmet illik megköszönni, köszönje meg az ön barátjának, az majd közvetiti köszönetét az ismeretlen levelezőknek. 2. Megköszönheti akár mindegyiket is, de elég, ha egyszer válaszol. 3. Rokonának köszönje meg, az majd tovább adja annak, akit illet. — **K. Á.** *Putnok.* Irjon a földmivelésügyi minisztérium borászati osztályának. Ott az árát is megmondják. — **V. Ö.** *Ujpest.* Ha nem igazolja önkéntességi igényét, nem ismerik el. Iratkozzék be valamely középiskolába mint magantanuló, akkor meglesz a bizonyitványa. — **E. Gy.** Méltóztassék ebben az ügyben az Országos Izraelita Irodához (V. Fürdő-utca) fordulni. — **Fogadás.** Az ezredest a *méltóságos* cim illeti meg. — **E. J.** *Ujpest.* Rendszerint meg szokás varni, mig a hölgy nyujt kezet. — **B. Zs.** *Csanádvár.* A miniszter ebben a kérdésben még nem határozott. — **S. J.** *Bossány.* Legyen türelemmel, mig a kereskedelmi miniszter intézkedik. — **F. A.** *Gyöngyös.* Igen, szökőév lesz.

Pécsi sajtolt szenet

10 klg. sulyu tégla alakban, a legjobb tüzelőanyag **szobakályhák, központi fütések** és **kis iparosok** részére, fütőképessége a legjobb porosz szénnél is nagyobb; a mellett sokkal olcsóbb, helyes suly beszállitása és a fogyasztás megszámlálás által könnyen ellenőrizhető, tiszta, por- és szagmentes, legolcsóbban szállit

Megrendelhető:
a köszénbányák elárusitási hivatalánál **az Első cs. kir. szab.**
Budapest, V., Zrinyi-utca 5. Duna-Gőzhajózási Társaság.
Telefon-szám 31—69.

Sneidig egyenruhákat
készit
BLUM SÁNDOR
Budapest,
Váci-utca 12. szám.

Gyengeségi állapotok
(impotentia) ellen páratlan sikerü gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk
Dr. MITZGER TIVADAR
HIRNEVES
HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI
RENDELŐ-INTÉZETÉT
BUDAPEST,
VI. Teréz-körut 44. I. em.
Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.
Rendelés délelőtt 8—1-ig, délután 2—8-ig.

Házasulandók figyelmébe!!
Legszebb drágakő ékszerek dus, gazdag választékban, brillant gyűrűk, fülbevalók, karkötők, nyakékek, nyakfüzérek, aranyórák és láncok és jegygyűrűk legjutányosabban.
Schönwald Imre ékszergyárosnál.
Pécsett, (Király-utca) szerezhetők be, aki választmány küldeménynyel bármily nagyságban és összegben szivesen szolgál.

Titkos betegségek
gyógyitására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett **gazdag kórházi tapasztalatai** alapján.
Dr. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista
gyógyit legrövidebb idő alatti biztos sikerrel **férfiaknál** és **nőknél: hagyosófolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist,** ennek **következményeit, makacs bőrbajokat** és az **ónfertőzésből** támadt **idegbetegségeket.**
Meglepő az eredmény férfiai gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél.
Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető.
Levelekre díjtalanul válasz; kivánatra gyógyszerek.
Lakas: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz.,
(Dohány-utca sarok, I. emelet).
Bejárat a lépcsőnél. *Külön várótermek.*
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

KRÓNIKUS
Viszketeg, mindenféle sömör, ótvar, bőrhámlás, test-, kéz-, lábizzadás ellen orvosilag ajánltatik az Erényi-féle „Ichthol-Salicil," mely ezen bajokat a test bármely részén alaposan gyógyitja. Használati utasitással ára 3 korona.
„MAKACS"
Csuz, köszvény, derékfájás, hasogatások, szaggatás, szurás, máj-, lép-, gyomordaganat ellen biztos készitmény az Erényi-féle
„NERVIN"
Postán megrendelhető: Erényi Béla gyógyszertárából Szabadszállás 5. (Pestmegye). Budapesti főraktárak: Török József, Király-utca 12. Dr. Budai Emil, Városház-tér. Dr. Egger, Váci-körut 17.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Hétfőn, 1899. évi november hó 27-én.
Mari, az ezred leánya.
Vig opera 2 felvonásban. Zenéjét szerzette Donizetti. Szöveget irta St Georges, forditotta Egressy B.

Maggiovecchio	Vált	Paraszt	Ney B.
Hortensio	Dalnoki	Tóni	Kiss
Sulpice	Hegedüs	Torpi grófné	Berts M.
Mari	Abrányiné	Jegyző	Zolnai
Káplár	Körösy		

Utána:
Tous les trois.
Ballet 1 felv. Szövegét és zenéjét irta Sztojanovits J.
Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHAZ.
Hétfőn, 1899. évi november hó 27-én.
A kis szökevény.
Operett 3 felv. Irták Hicks és Nicholls. Forditották Kacziány Géza és Makai Emil. Zenéjét szerzették Monkton és Caryll.
Személyek:

Lord Coodle	Tollagi	Gray	Küry Kl.
Lady Coodle	Kecsányi	Flipper	Kovács M.
Stanley Ed.	Szirmai	Carmenita	Hegyi
Dorottya	Radványi	Alice	Blaha S.

Kezdete 7 órakor.

VIGSZINHÁZ.
Hétfőn, 1899. évi november hó 27-én.
Osztrigás Mici.
Bohózat 3 felv. Irta: Feydeau. Forditotta: Béldi Izor.
Személyek:

Petypon	Hegedüs	Corignon	Tapolczai
Gabrielle	Nikó L.	Montgicourt	Gyöngyi
Tábornok	Szathmáry	Macollier	Bárdi
Clementine	Almási L.	Virettené	Makróczyné
Osztr. Mici	Delli E.	Báróné	Bálint R.

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.
Hétfőn, 1899. évi november hó 27-én.
Az asszonyregement.
Látványos, zenés bohóság 3 felv. Irta: Reiner Ferenc, zenéjét szerzette: Rosenzweig Vilmos. (Rendezte: a szerző, karnagy: Hamvas Béla.)
Személyek:

Szerencsy	Rózsahegyi	Boriska	Fenyvessi
Északy	Margó	Annuska	Hében
Mariska	Gombaszögi	Mandl Manó	Sziklai
Juliska	Horváth	Rézi	Láng Etel

Kezdete 7½ órakor.

URÁNIA SZINHAZ
Kerepesi-ut 21.
Hétfőn, november 27-én
Küzdelem az északi pólusért.
3 felvonásban, 15 jelenetben és 37 képben. Átdolgozta Cholnoky J. egy. adj.
Ezt megelőzi
A novemberi hullócsillagokról.

Somossy Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
A jeles novemberi müsor.
JANE PIERNY
Première chanteuse d'operette.
Étoile des Theatres des Nouveautés et Folies dramatiques de Paris.
Utolsó hete a jeles novemberi müsornak.
Pénztárnyitás 7 órakor. Kezdete 8 órakor.
A mulató villanyos világitása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készittettek.
Elővételi jegyek **Weiss A.** nagy szivarfüzsde IV., Károly-körut 26. és a mulató nappali pénztáránál kaphatók.

UJ! FOLTÚNO! EREDETI!
FOLIES CAPRICE
Ma 3 bohózat és pedig
„Der kritische Tag"
Le a hussal!
és
Eine Pfändung im Dampfbad.
Továbbá
Louise Rück
a kitünő szubrettnek fellépte.
Erkély incognito páholyok.
Kitünő konyha és italok. — Mérsékelt árak. — Figyelmes kiszolgálás.

DITMAR R.
lámpa-, érczmü- és villamos csillárgyár
csász. és kir. udvari szállitó.
Ajánlja dusan felszerelt raktárát
petroleum-lámpák
és
villamos csillárok
beszerzésére.
Vas villamos csillárok
szabadalm. 1898.
50%-al olcsóbbak, mint bronzból.
FŐRAKTÁR:
Budapesten, V., Fürdő- és Nádor-utca sarkán.
Csillárok kivánatra rajz szerint is készittetnek.
Ditmar-féle biztonsági szalon-petroleum, Ditmar-féle brillant-petroleum elérhetetlen kitünő minőségben és bármentve szállittatnak házhoz.

GYEREKRUHÁT
és fehérnemüt, valamint egész gyermek-kelengyét, divatos és szolid kivitelben, olcsón készit
FRIEDMANNÉ HERZ IRÉN
Budapesten, VI. ker., Bajnok-utca 1. szám.

Cheviot öltöny kék vagy fekete 16 frt, Loden öltöny minden szinben 15 frt, Felöltő 8 frt, Havelok egész gallérral 8 frt, mindentiszta gyapot.
Rothberger Jakab
cs. és kir. udvari szállitónál Budapesten, IV., váci-utca 23.
Használt ruhák ujakra kicseréltetnek és a legmagasabb árban beszámittatnak.

Erős Sándor épitész Budapest, VI., Dessewffy-utca 10.
ajánlja szabadalm. 5—8 cm. vastag
GYPS-CEMENT VÁLASZFALAIT
és födémeket
bármely iesztávolságban, melyeket nagy fővárosi épületekben kiváló sikerrel alkalmazott. Ezek csekély sulyuak, bárhol alkalmazhatók és szármentesek. Elvállalnak akár külön, akár egész épitkezések tervezésével és felépitésével együtt. Költségvetések készitésére és eddig készitett munkák bemutatására ajánlkozik.

A legszebb és legmegfelelőbb zenélő ajándéktárgyak karácsonyra
Sternberg Ármin és Testv.
cs. és kir. udvari
hangszergyárosok
karácsonyi kiállitásban
Kerepesi-ut 36.
Ariston, Intona, Ariosa stb. családi hangszerek a legjutányosabban kaphatók. Zenélő albumok gyönyörü kivitelben 7 frttól feljebb. Zenélő disz- és phantasiai tárgyak, valamint dohány-, iró- és varrókészletek zenével a legdusabb választékban.

Orvosi szaktekintélyek által
étvágytalanság
ellen ajánlva:
DUPLA MALÁTASÖR
„Szent István védjegyével"
a kőbányai **POLGÁRI** sörfőző r.-t.
gyártmánya.
Kapható minden füszer- és csemege-üzletben.

Éppen most jelent meg!
Vig történetek.
Irta
Murai Károly.
Ára 1 frt 50 kr.
Megrendelhető: a „BUDAPESTI NAPLÓ" kiadóhivatalában, Budapest, József-körut 18. szám.

Lant és Biblia.
Hevess Kornél
(szolnoki rabbi)
verses könyve.
Ára 1 frt 20 kr.
Megrendelhető a **„Budapesti Napló"** kiadóhivatalában
József-körut 18.

Kőhöczéneli,
fedésszénel vegyen 30 kréret liczitár-féle pemzotefunctorkal.

Azonnal kiadó
Belváros Kristóf-tér 2. egy 4, esetleg 5 szobás lakás. 8976

Szőlőojtványok
Nemes-Kadarka, Erdei, Piros-Bakar, Kövidinka, Aramon, Alecán-busé, Olasz-Riszling, Rajnai-Riszling, Madlen, Chass. piros és fehér (gyöngyszőlő) és Juhfark gyökeres, fás, válogatott szép példányok fajtiszta. Ára portális alanyon szokványminőségben ezre 120 frt. Nem szokvány, de szép erős, gyökeres, ezre 70 frt. Zöldojtványok, gyökeres, ezre 110 frt, sima ezre 65 frt.
ÉLŐSÖVÉNY
Gleditschia (koronatövis, krisztustövis vagy tüskéslepényfa) valamennyi sövénynövény között legelső. Gyorsan fejlődik, nem csemetézik mint akác, orgona, stb. sürü, izmos 15—25 cm. ágas töviseivel ember és bármi állatnak ellenáll. Főelőnye, hogy agyag, homok, mesztes, köves, szikes stb. talajban kitünően diszlik. Szőlők, kertek, legelők, udvarok, majorok, temetők stb. körülkeritéséhez feltülmulhatatlan, legolcsóbb, örökös sövényt képez. Ezer drb csemete ára 6 frt, elegendő 200 méterre. Minden megrendeléshez rajzokkal ellátott nyomtatott ültetési és kezelési utasitás mellékeltetik. — Magyak, friss szedés, csiraképes 100 kiló 28 frt, 50 kiló 16 frt, 10 kiló 4 frt 20 kr. Ismertető árjegyzék és a szőlőfajok ismertetése és kezelése ingyen és bármentve. Cim: Szőlőojtványtelep kezelősége Nagy-Kágya, Biharmegye.

Elite szálloda
Budapesten, VII. ker., Király-utca 39. sz.
Megnyitási jelentés.
Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, hogy az ujkor minden követelményeinek megfelelően berendezett
Elite szállodámat
szombaton e hó 25-én megnyitottam.
Tisztelettel alulirott sem fáradságot, sem költséget nem kiméltem, hogy a n. é. vendégeim szállodámban legnagyobb kényelmet és tisztaságot találjanak és hogy jutányos szobaárak mellett kiváló kiszolgálást nyujthassak. A t. kereskedelmi utazó uraknak mérsékeltebb árak számittatnak.
A n. é. közönség hathatós támogatását kéri kiváló tisztelettel
Mandl Albert
igazgató.
Villamos világitás! Telefon! Fürdők a házban!

En Csillag Anna

180 centiméter hosszu óriási Lorelev-hajammal, a magam találmányu pomádém 14 havi használata következtében nőtt olyan nagyra. Ezt a pomádét a leghiresebb tekintélyek egyetlen szernek ismerték el a haj kihullása ellen, a hajnövesztés elősegitésére, uraknál gyarapitja a teljes erős szakáll növését és már rövid használat után a hajnak és a szakállnak természetes fényt és tömöttséget ad és megóvja a korai megőszülestől a legkésőbb vénkorig.
I tégely ára: 1 frt, 2 frt, 3 frt, 5 frt.
Postai szétküldés naponta az összeg előzetes beküldése vagy postai utánvét mellett az egész világba a gyárból, a hova az összes megrendelések küldendők.
Csillag Anna,
BÉCS, Seilergasse 14. sz.

Zálogházi
cédulákat veszek.
Eladok
13 latos ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltálakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frttól kezdve, dus választék mindennemü ezüst müötvös tárgyakban, arany férfiláncok kőlöggóval, grammja 85 kr., massziv arany gyürük 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt.
Grünberger Ármin Béla
örökösei Budapesten,
IV., Városház-tér 9., I. em. 23
Harisbazár.
Képes árjegyzéket bármentve és ingyen.

ERÉNYI-féle
javitott fiakkerporszemek nagy dobozokban 50 kr.-ért kapható köhögés, nehéz légzés, hurutos bántalmak ellen. 8929.

Első budapesti
Kávémagazin
szétküldési osztálya
kávé
elvámolva és bármentve.
Postán utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldésével

4½ kg. Kuba	6.50
4½ kg. Mocca	6.50
4½ kg. Jáva	6.50
4½ kg. Gyöngy	6.50
¼ kg. Csász. kev. tea	1.50
¼ kg. Karaván tea	1.40
¼ kg. Törmelék tea	—.90

Belák István
BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-u 4.

Nyomatott a „Pátria" irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság körforgó-gépen, Budapest, IX., Üllői-ut 25.